

Toponymie van Brecht VII

2560. VLASGAARD : A) 1334-ca. 1448, o, 5 b.lands geh. de *Vlasgaert*, FPJ III, 288-Kartuiz. 15, 38v^o; 1473, den *vlasscaert*, An., 3; 1626, *vlasschaert*, Anh. 11, 9; — te Eindhoven.

B) ca. 1449, totten *vlasscaerde* toe, Anh. 6, 11; *ibid.*, den *vlasscaert*, Anh. 6, 11; — te Sterthoven.

C) 1449, *vlasschaert*, Anh. 1, 3; *ibid.*, *vlasscaert*, 3v^o; 1557-1622, een stuck lants geh. *vlasaerdeken*, S.P. 14, 49-54-S.P. 21, 128; 1626, den *Vlasschart*, Anh. 11, 56; *ibid.*, *vaschart*, 64v^o; — te Overbroek. Zie ook Vlasroot.

D) 1440, de *vasgaert*, anh. 3B, 7v^o; ca. 1470-1482, den *vlasscaert*, Anh. 9, 37-Anh. 8, 36; ca. 1520-1556, den *vaschaert*, Anh. 7A, 12-KA 207; — te Broekhoven.

E) 1566-1610, een stuck driesch geh. den *vlasschaert* nu ter tijt ende eertijds den langen hoff, S.P. 15, 70-71-S.P. 19, 65v^o; 1626, een stuck lants... gen. den *Vlaesschaert* aenden Paeijacker aende zoe, Anh. 11, 33; *ibid.*, een stuck den *Vlasschaet* gel. aen tveken inden Coort als men achter tbosch door tveken incompt, 33;; — te Kloot. Hetzelfde als Lange Hof s. Hof L).

„Akker waar vlas gekweekt wordt” (zie : *Noorderwijk*, nr. 1197; Goossenaerts, *Landb.*, s. *Vlasschaert*; F. Debrabandere, *MVN* 1967, 75-81).

2561. VLASROOT : *vasro.t* (D3) ca. 1400-1762, die *vasroote*, Anh. 32, 8v^o-L.L. IV, 7v^o; 1402-1523, *vasrote*,

Anh. 32, 13v^o-S.A. 1891, 23v^o; 1460, de strate vander *vasroten*, Anh. 1, 43; ca. 1520-1697, aende *vasroete*, Anh. 7A, 22-S.A. 101, 30; ca. 1520, *vasroet*, Anh. 7A, 6v^o; 1543 (1598)-1948, aende *vasroot*, Anh. 4, 27-Not.; 1956, V.; 1613-1725, achter de *vaschroot*, S.P. 19, 212v^o-S.A. 135, nr. 141; 1626-1888, vande *vasrot* of *vlasc hart*, Anh. 11, 64v^o-NBKP, nr. 27; 1626, aenden *vasrott*, Anh. 11, 58; 1626, onder *Vlaschrott*, Anh. 11, 58; 1634-1721, *vasroet*, S.P. 25, 28-S.A. 103, 22; 1637, *vlasschroot*, S.P. 26, 10v^o; 1666, *vasroijt*, S.P. 30, 283; 1700-1703, *vasroodt*, S.P. 37, 36r^o-v^o-S.A. 52, 46v^o; 1775, *vasrood*, A.J. 86, l. st.; — wei- en bouwland te Overbroek bij de Kleine A. Hetzelfde als Vlasgaard C).

„Plaats waar men het vlas laat rotten” (*Noorderwijk*, nr. 1199; Goossenaerts, *Landb.*, s. *vasruete*; Schönfeld, *Veldn.*, 67).

2562. VLASROOTBRUG : 1843, T. 25. 100; — bij de Vlasroot.

2563. VLASROOTLOOP : *vasrotlu.ep* 1883, W.; 1956, V.; — bijloop op linkeroever van de Kleine A. Hetzelfde als Akkerseveldenloop aldaar.

2564. VLASROOTSE STRAAT : 1566-1570, bijde *vaschstraet*, S.P. 15, 70-id., 400-401; 1843, *Vlasrootsche straet*, T. 25; 1956, V.; — tussen Overbroekstraat en Schoordijk.

2565. VLASSCHOOT : 1359, op die *vlascoet*, Comm. Br., 35; — niet nader.

2566. VLEMINKSBOSSEN : 1885, in de *Vleminckxbosschen*, NBKP, nr. 8; — bossen op de grens Overbroek-Brasschaat, bij de Mik.

Ws. naar een psn.

2567. VLERIK : A) 1628-1662, een stuk eruen gen. den *flerick*, S.P. 21, 232-S.P. 30, 5v^o-6; — te Overbroek bij de Meerrijt.

B) 1632-1635, seker erue gen. den *flerick*, S.P. 23, 52-S.P. 23, 175v^o; — te Eindhoven.

Vgl. Vlierhoek. Ws. berustend op verwarring tussen *Vlerk* en *Vlier*; mnl. *Vlederic* > *vleric* > *vlerk* uit *vleder-ik* (Fr-V.W., 748 en over-*ik* Schönfeld, *Hist. Cramm.* 219) tegenover mnl. *vlieder*, *vlēder* > *vlier*; „plaats waar vlier groeit”. Zie daarnaast ook *Vlierhoek*. *Hoek* mogel. verkort tot *-ik*? Of psn.?

2568. VLIERBOS : 1608-1668, den *flierbosch*, S.A. 89B, 7v^o-J.B.; 1668, *Flierbos*, S.A. 123; — bouwland op Sterthovenakker.

Zie over *vlier*, de boom, Goossenaerts, *Landb.*, 833; Carnoy, *Kruidkunde*, 365; Lindemans, *Com. Top.* 1931, 203 vv.; Pauwels, *Com. Top.* 1951, 323-338.

2569. VLIERHOEK : vli:ruk 1653-1781, aenden *flierhoeck*, S.P. 28, 4v^o-S.P. 44, 472; 1758, het *flierhoecxken*, S.P. 41, 477; 1780, opden *vlierhoeck*, S.P. 44, 320; ca. 1800-1956, *flierhoek*, Dom. 9, nr. 26, 17, V.; — bouwland op Eindhovenakker bij het Verbrand Hof. Zie ook *Vlierhoekveld*.

„Plaats waar vlier groeit”.

2570. VLIERHOEKVELD : (E4) z. j.-1883, *Flierhoekveld*, Kl.S.N. art. 1157-W. 42; z. j., *Vlierhoekveld*, Kl.S.N. art. 999; 1890, *Hier*(sic) *Hoekveld*, Harou, 231; — hetzelfde als *Vlierhoek*.

1571. VLIERHOEKVELDLOOP : 1883, *Flierhoekveld Loop*, W.; — waterloop van bij het Verbrand Hof naar Lagerijbeek (Klein A) bij Sterthoven. Zie ook *Waterstraatje*.

1572. VOCHTENBOS : *tfu-Xtəmbəs* 1956, V.; — te Overbroek. Psn.

2573. VOETBOOG : (A2) 1620-1684, haer huys...gen.den *voetboge* gest.omtr. de plaetse byde kercke...s.aende straete ende w. de biest, S.P. 22, 68^v°-S.A. 107, 29; 1689, seecker schoon steenen huijs...aende plaetse bij de biest gen.de — ...w.de biest ende de huisinghe den cleun, S.P. 35, 60^v°; 1624-1682, huysinghe mette brouwerije...alh. aenden thoren gen.den *voetboege*, Halleke-S.A. 122; 1654 (1660), jnden *voetboche*, S.A. 120; 1673-1689, *voetboghe*, S.P. 32, 60^v°-S.P. 35, 71^v°; 1683, den *voetboegh*, S.A. 128, l. st.; 1753, nopende het scheyden der erve tuss.de huysinge gen.den *voetbooge* ende de huysinge gen.den cleun, S.P. 41, 259; — huis bij de Kerk en de Biest. Zie ook Kruisboog.

Vgl. : 1599 (1679), seker huys...byde kercke alh.achter den thoren toebehoort hebbende wylen henrick Leest, S.A. 125.

Huisnaam. Ndl. *voetboog* „grote kruisboog”, die met de voet gespannen moet worden, in tegenstelling tot de handboog, en de kleine kruisboog en sint-jansboog.

1574. VOGELHUT : 1626, 0,5 hoeue heyden gel. aende *vogelhutte*, Anh. 11B, 110; — ergens te Eindehoven.

Naar de hut, waarin de vogelvanger ongemerkt het ogenblik afwacht om het net te laten vallen. Vgl. Vinkenslag.

2575. VOGELZANG : (E3-F3) 1523-1791, een stuck lants geh. den *vogelen sanck* gel. by Kerchouenacker tegen het hoppenblock, S.A. 1891, 15-S.P. 46, 39; 1614-1621, den *vogelsanck*, A.J. 90, 126^v°-S.A. 92, 128^v°; 1619, *volgelsanck*, A.J. 91, 306^v°; — niet nader.

B) *dəvo.gələzāk* (H3) 1648, eene hoeue...gen.den *vogele-sanck*, S.P. 27, 139. 19^v°; 1713, *vogelensanck*, S.A. 48, 111^v°; 1725, inden *vogelsanck*, S.A. 103, 199^v°; 1783, *vogelensanck*,

S.A. 60, 144; 1938-1956, *Vogelzang*, L.-V.; 1972, Gem. pl. St.-Len. 3F-G; — hofstede, bouw- en weiland te St.-Lenaarts in de Klootse Straat. Thans weg tussen Laboureur en Kloosterstraat.

Oorspronkelijk „onbebouwd land”, ook „land, ongeschikt voor akkerbouw”. Zie : *Els. Ukk.*, 116; Schönfeld, *Veldn.*, 74. Vgl. *vogelweide* bij Claes, *Kil.Zuidndl.*, 74; *Herne*, nr. 1031; *Asse*, nr. 941; Goossenaerts, *Landb.*, 841-842; Bach II, § 331; Ditt., *Rh.Fl.*, 326. Nog te Brecht : tselue nv heye ende *voegelsweye*, Anh. 4, 34. Anders over *Vogelzang*, Helsen, *Toponymica* 1934, 31; Mid. Mod. Straat., 20. Bij B) mag te Brecht ook aan „afgelegen” worden gedacht, Op het waardeloze, het onbelangrijke wijst ook het Turnhouts dial. „a'zrtermabai ver vogeleuai” (hij zit er maar bij voor vogelwei).

2576. VOGELZANGSTRAATJE : 1751-1778, bij den *vogelensanckstraetje*, S.P. 41, 38-S.P. 44, 162; — te Kloot.

X. VONDEL : zie Vonder.

2577. VONDER : A) *dəvondel* (G3) 1402-1473, *vonder*, Anh. 32, 6-An., 34v^o; 1402, *vondre*, Anh. 32, 13; 1938-1972, *Vondel*, L.-Gem. pl. St.-Len. 3-4-5D; — plaats waar de Luikvonderbeek de weg naar Hoogstraten kruist. Hetzelfde als Luikvonder, Leukvonder. Thans weg van Hengstbroek naar Hoogstraatse Baan.

B) (D3) 1626, int vonderbroeck de *vonder* nw., Anh. 11B, 147v^o; — over Klein A tussen Bekhoven en Overbroek op de Hanenpad. Hetzelfde als Overbroekse Vonder.

C) 1413 (1764)-1614, *grootvonder*, S.A. 117-S.P. 20, 152r^o-v^o; 1764, omtrent — als nu gen.den overbroeckschen vonder circa eene halve ure van den pandt in questie (= schooldries), S.A. 117; 1495, bide *grootvondere*, x., 15v^o; 1551, aende *grootvondere*, S.P. 11, 103-104; 1598-1716, aenden *grooten vonder*, S.P. 19, 158-S.A. 110; 1626, aenden

groot vonder, Anh. 11 B, 141; 1626, aenden *grooten vondel*, Anh. 11, 27v^o; — hetzelfde als A).

D) ca. 1475, de *hoge vonder*, Anh. 2, l. st. bij 80v^o; 1610, aenden *hoochvonder*, S.P. 20, 58v^o; 1626, aende *hooge vonder*, Anh. 11B, 138; — perceel bij de Vonderakker te Bekhoven.

Vgl. voorts Lochtse Vonder, Leukvonder, Meerrijtvonder en Voorde. *Vonder, vondel* „brugje over een beek” (Goossenaerts, *Landb.*, 843; F.-V.W., a.v.; Helsen, *MVN* 1955, 49; Carnoy, *Origines*, s. *Vondelen*). De *Vonder* was een eenmansbruggetje, waarover de man die het vee begeleidde, droogvoets de andere oever kon bereiken, terwijl het vee door het water waadde. Hieruit blijkt, dat *vonder* en *voorde* meermaals dezelfde plaats konden aanduiden, nl. waar een waterloop overschreden werd.

2578. VONDERAKKER : (D3) 1413 (1764)-1773, den *vonderacker*, S.A. 117-S.P. 43, 655; 1543 (1598), den *vondelacker*, Anh. 4, 5; — bouwland op Bekhovenakker bij de Overbroekse Vonder benoorden de Hanenpad. Vgl. Vonderbroekse akker.

2579. VONDERBEEMD : 1616-1712, sekeren beempde gen. den *vonderbeempt...gel*. in marumvoort ...o.ende n.aende beke, S.P. 21, 136v^o-S.P. 38, 99v^o-100; — niet nader.

2580. VONDERBLOKSKEN : 1553, *vonderbloicxken*, S.A. 1909, 5; — bij Vonder tussen Bekhoven en Overbroek?

2581. VONDERBOS : 1513, *vonderbosch*, S.A. 1915, 12v^o; — bos te Bekhoven in de Werft.

2582. VONDERBROEK : (D3) 1359-1482, int *vonderbroec*, *Comm. Br.*, 35-Anh. 8, 62v^o; ca. 1470-1716, Jnt *vonderbroeck*, Anh. 9, 62v^o-S.A. 110; 1473, *tfonderbroec*, An., 26; 1495, *vonderbroecxken*, x., 15v^o; 1524, *twinderbroeck*, S.P.

10, 105-106; 1528, *tfonderbroeck*, S.A. 2, 38; — uitgestrekte weilanden tussen Bekhoven, Overbroek en Sterthoven bij de Kleine A omtrent de Vonder.

2583. VONDERBROEKSE AKKER : 1482, jnt *vonderbroec-sche acker*, Anh. 8, 17v^o; — ws. hetzelfde als Vonderakker.

2584. VONDERBRUG : (D3) 1956, V.; — overgang op de Klein A tussen Bekhoven in de Hoek en Overbroek.

2585. VONDERDIJK : 1721-1729, den *vonderdijck*, S.A. 52, 104v^o-S.P. 40, 271; — bij de Overbroekse Vonder. Misschien hetzelfde als Overbroekse Kerkpad en Hanenpad, althans op die plaats.

2586. VONDERKOLK : 1473, ad et supra pratum dictum vulgariter den *vondercolc*, An., 35v^o; 1495, den — gel. bide grootvonders... heinrics vande dycke kynderen vonderbroexken o., x., 15v^o; — weiland in het Vonderbroek. Zie ook Kolk B).

2587. VONDERSTRAATJE : 1440, *vonder straetken*, Anh. 3B, 13v^o; 1686, *vonderstraetien*, S.P. 34, 232; z.j., *Vondelstraat*, Kl.S.B. art. 1027; — straatje te Oostbrecht, thans Sint-Lenaarts.

2588. VOORAKKER : ca. 1400, *voreackere*, Anh. 32, 14; 1462-1575, *voeracker*, Anh. 1, 55-Anh. 5, 87v^o; 1609-1776, den *vooracker*, Anh. 5, 115v^o-S.P. 44, 33; 1720, den *voiracker*, S.P. 38, 292; — bouwland te Steeghoven bij het Hof ven der Noot en het Rootken B).

Vgl. Venakker. Ws. eerste, voorste akker, het dichtst bij de hoeve gelegen. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 54; *Noorderwijk*, nr. 1205.

2589. VOORDE : 1359, bi die *vort* ane den colc, Comm. Br., 35v^o; 1523-1715, op een stede... touerbroeck o.aen de — n.der heeren strate z.spierinc straetken, S.A. 1918, 31v^o-S.A. 88, 43v^o; an die *voerd*, Comm. Br., 36; 1402, aen die *voert*, Anh. 32, 10; 1451-ca. 1520, aen *twordeken*, Anh. 2, 20v^o-Anh. 7A, 9; ca. 1470-ca. 1520, by *twoerdeken*, Anh. 9, 26v^o-Anh. 7A, 8v^o; 1452, voer de *voirden*, Anh. 2, 23v^o; — topografisch hetzelfde als Vonder B).

Voort, vort, voorde, voord, voordeken „doorwaadbare plaats door een beek” (*Mnl. Wb.* IX, 1171; XI, 534-535; Gysseling, *MVN* 1954, 106; Helsen, *MVN* 1955, 49).

2590. VOORKENSHOEVE : 1432 (Cop.), op die *voerdeke(n)shoue*, Bet. 1185, l. st.; 1547, inde *voerkens hoeue*, Bet. 3227 a, 40v^o; 1595, op *vorekens houe*, S.A. 49, 35; 1599-1670, de *voordekens houe*, S.P. 19, 129-S.P. 31, 168; 1613-1776, byde *voorkenshoeue*, A.J. 90, 225v^o-S.P. 44, 34; 1618-1658, Jnde *voorkens houe*, A.J. 91, 220-S.P. 29, 284; 1626, opde *Vorcken houen*, Anh. 11, 12; 1670, een stuck landts...inden flierhoeck gen.de *vordekenshoue*, S.P. 31, 164v^o; 1688 (1689), de *voorkenshouen*, S.A. 114; 1725, *voorkens erffue*, S.A. 103, 197; — bouwland op Eindhoven, alias (hier) Steeghovenakker.

Ligging bij een Voordeke, ws. over het Waterstraatje.

2591. VOORKENSSTRAAT : 1773, de *voorkensstraet*, S.P. 43, 635; — bij de Voorkenshoeve?

Vgl. echter Biesveld.

X. VOORSTE AARSCHOT, -AKKER, -AKKERDRIES, -BEEMD, -BIEST, -BLOK, -BOCHT, -BOSAKKER, -DORENAKKER, -DRIES, -EUSEL, -EKERENBRAAK, -GOOR, -HAAK, -HAVERDRIES, -HEIDE, -HEILAND, -HOLLANDERS, -HEIPOLDER, -HOEK, -IEPELAAR, -KAPELDRIES, -KEGELBLOK, -KEMPAKKER,

-LANGEHOF, -LANG WEIKEN, -LENTENHOF, -MEERHEIVELD, -MUSAKKERKEN, -NUITKENS, -SCHROOTSBEEMD, -STAPMANS-DRIES, -STEDE, -VEKENAKKER, -WEIDE, -WINTERNEST, -WOUWERAARDEKEN : zie grondwoorden.

2592. VOORSTEDEN : 1750, eene stede met huisinge landen weijden etca. *gen.de voorstede*, S.P. 41, 12; — hofstede te Eindhoven. *Voor*, voorste. Vgl. Voorakker.

2593. VOREN : A) 1795, een stuck erve *gen.de korte vooren*, S.P. 46, 453; — bouw- en weiland op Wemersakker. Hetzelfde als Korte Bedden en Korte Gewenten.

B) 1780-1795, een stuk land op veerlen acker...*gen.de lange vooren*, S.P. 45, 363-S.P. 46, 453; — niet nader.

2594. VORSELSSE BAAN : 1670-1843, *vorsselsche baen*, S.A. 57, 131-T. 17; — weg van Brecht naar Rijkvorsel over Sint-Lenaarts. Hetzelfde als Leeuwerkbaan en Rijkvorselbaan. Sedert de jaren dertig gemoderniseerd en recht getrokken. Thans te Sint-Lenaarts Kerkstraat en Bevrijdingslaan.

2595. VORSELSSE HEIDE : 1559-1562, 16 b.heyde *gel. inde vorsselsche heyde*, S.P. 13, 165-166-ib., 343; — heide zowel op Brechts als Rijkvorsels gebied. Thans te Sint-Lenaarts volledig bouw-en weiland.

2596. VORSELSSE HEIVELDERS : 1691, de *vorsselsche heivelders*, S.P. 36, 31v^o; — percelen te Oostbrecht bij de gemeente Rijkvorsel.

Zie ook vorig lemma.

2597. VOS : A) (E5) 1609, de huysinghe...*gen.den vossche*, S.P. 20, 40v^o; 1648, den *vossch*, S.P. 26, 66-S.P. 27,

86; 1670-1956, den *vos*, S.P. 31, 149^v-V.; 1762, den *vosch*, L.L.IV, 28^v; 1617-1642, stede met huysse houe stalle ende plecken van eruen met allen zynen gronden ende toebehoorten...gen.het *vosken*...s.sheerenstrate ofte herbaene, S.A. 50, A, 45^v-A.J. 71, 168; — herberg en hofstede op de Locht benoorden de grote Heerbaan Tilburg-Antwerpen.

B) 1685, den *vosch*, A.J. 80, 201^v; — bouwland op Bekhovenakker.

C) 1522-1580 (1597), het *vosken*, S.P. 10, 8r^o-v^o-S.A. 132, O.; — hofstede te Houthoven.

Herberg-en huisnaam.

2598. VOSKENMEER : 1641, te besaeijen opde stede des req(uiran)ts (= Meester Adriaen waechmans) gen.het *voskenmeer*, A.J. 71, 59; — niet nader bekend.

2599. VOSSENBOS : 1887, in 't *Vossenbosch*, NBKP, nr. 3; — perceel te Eindhoven.

Naar een psn. *de Vos* of naar (een) aldaar huizende vos(sen)? Zie ook : *Asse*, nr. 952; Schönfeld, *Veldn.*, 28, 33.

2600. VOSSENDAAL : 1884, NBKP, nr. 6; — te Overbroek. Hetzelfde als Vossengat en Vossenhol?

Vgl. nochtans : 1690, seecker bosch gen.backersbosch ...alh.-touerbroeckacker ...o.ende n.telooster van Tongerloo s. Jan *Vosdael* w.het ackerstratien, S.P. 36, 7^v. Ws. naar de psn. Of deze psn. uit de pln.? Zie immers *voshol*, wat blijkbaar wijst op een „plaats waar een vos huisde”. Vgl. de samenstellende elementen *-daal*, *-gat*, *-hol*. Zie over *Vossenhol* ook Carnoy, *Feestb.V.d.Wijer* I, 42; Moerman, *Ndl.Pln.*, 255 v.

2601. VOSSENDAALDIJK : (C3) 1841, *Vossendael Dijkweg*, Popp; 1883, *Vossendaels Dijk*, W. 25; 1884, *Vossendaal-*

dijk, NBKP, nr. 6; — straat te Overbroek langs het Vossengat of Vossenhol. Hetzelfde als Vossendaalstraat.

Zie ook Vossenholse Dijk.

2602. VOSSENDAALSTRAAT : 1883, *vossendaele straat*, W. 31; — hetzelfde als Vossendaaldijk.

2603. VOSSENGAT : *tfosøgat* (C3) 1886, *Vossegat*, NBKP, nr. 25; 1890-z.j., *Vossengat*, Harnou, 326-V.V.V. D5; — hoeve te Overbroek. Hetzelfde als Vossenhol en Vossendaal.

2604. VOSSENHOL : 1609, eene stede met haeren gronde ende toebehoorten...geh.het *voshol*, S.A. 58, 20; 1611, aent *voshool*, S.A. 131; 1626-1786, *vossenhol*, Anh. 11B, 145-S.P. 45, 242; — hetzelfde als Vossengat.

2605. VOSSENHOLGOOT : 1843, T. 25. 7; — bij het Vossenhol.

2606. VOSSENHOLSE DIJK : 1843, *Vossenholschendijk*, T. 25; — weg van Overbroek naar de grens met Wuustwezel. Hetzelfde als Vossendaaldijk.

2607. VRAAG : A) *døvrux* (D6) 1515-1639, het bloc geh.de *wrage*...nw.aen Roosbloc, S.A. 1916, 12-S.P. 25, 105v°; 1541-1729, byde *wraghe*, S.A. 1899, 7-S.P. 40, 241; 1618-1793, de *vraege*, S.P. 21, 58v°-59-S.P. 46, 279-280; 1618 (1691)-1717, de *vraghe*, S.A. 128, l. st.-S.A. 88, 76; 1626, *vraechts*, Anh. 11B, 63; 1639-1706, de *vraeghe*, S.P. 25, 105v°-S.A. 48, 37; 1651, de *vrache*, S.P. 27, 122; 1701-1762, de *vraegh*, S.P. 37, 53-55v°-L.L.IV, 36v°; ; 1778 de *Wrackt*, Ferr.; z.j.-1956, De *Vraag*, Kl.S.L. art. 1770-V.; — heide, hoeve, bouw- en weiland in het zuidwesten van

de gemeente Brecht bij Schilde. De naam wordt ook gebruikt voor de hele buurt daaromheen.

B) 1788-1794, de *groot vraege*, S.P. 45, 416-417-S.A. 132, C.; 1834, *Groote Vraeg Hoeve*, Kad.S.K. 4; 1843-1890, *Groote vraeg*, B. 68, 1-Harou, 236; z.j., *Groote Vraag*, Mil.; — ontstaan uit A).

C) 1794, de *kleijne vraege*, S.A. 132, C.; 1834, *Klijne Vraeg Hoeve*, Kad.S.K. 4; 1843-z.j., *Kleine Vraeg*, B. 68. 17-Mil. 1.40.000; 1850, *Kleyn Vraeg*, Vdm.; 1885-1956, Op de *Kleine Vraag*, NBKP, nr. 103-V.; — ontstaan uit A) en weerdeel van B).

Wrage, vrage, mogelijk *weer-hage*. Zie over *haag*, s. Haagakker. De *h* wordt te Brecht niet uitgesproken (*de haag* „*dv.x*”). *Weer* „laaggelegen weiland, landerijen die tussen dezelfde twee sloten liggen” (Schönfeld, *Veldn.*, 126, 139) of *ofri.Ware (were)* „het recht op een aandeel in het onverdeelde veld” (ibid., 139); vandaar mnl. *were* „erf, eigen grond, akker, perceel lands door sloten of heggen omgeven” (Moerman, *Ndl. Pln.*, 263-264). Wegens klemtoon op tweede lid *-hage* kon dan *Weer* verzwakken tot *ur* en *-hage*, waarvan de *h* niet werd uitgesproken, leiden tot *wrage, vrage*. Zie over *w > v* vóór *r*, Schönfeld, *Hist. Gramm.* § 45. Bet. : „Omheind perceel met bosje”, wat op de kaart van Ferraris nog zeer duidelijk is en wat tevens blijkt uit het excerpt a° 1515. Vgl. de *vraï* voor *Voorheide* (Arendonk). In de boven vooropgezette bet. past *vraag* tevens als grensbenaming, nl. tussen Brecht en Schilde (zie : Helsen, *MVN* 1955, 38). Dittmaier (*S.S.B.L.*, 207) vermeldt een *Werheide*. Afleiding uit *vree-hage*, bij ww. *vreden* „omheinen, inperken” (Vgl. o.a. Moerman, *Ndl. Pln.*, 256; Helsen, *Antw. Pln.*, 28) lijkt wegens oorspronkelijke *w* minder *ws*. Of *wrage* verband houdt als substantief met *wrac, wraeck* „niet gaaf, bedorven” (Van Passen, *MVN* 1961, 123, met betrekking op opgroeiend hout) lijkt erg onzeker; het excerpt uit Ferraris is van te jonge datum om dat te staven.

2608. VRAAGHEIDE : (D7) 1567, de *vraechse heye*, S.P. 15, 147-148; 1834-1850, *Vraagheyde*, Kad. S.K. 4-Vdm.; z.j.-z.j. (197-), *Vraagheide*, Kl.S.K. art. 1710-V.V.V.D8; — heide bij de *Vraag*; thans bouw- en weiland.

2609. VRAAGPAD : 1723, eene vreheijde gelaende *vraeghpadt*, S.A. 103, 142; — niet nader.

2610. VRAAGSE BEEMDEN : 1788, *vraegsche bemden*, S.P. 45, 419; — weiland bij de Vraag.

2611. VRAAGSE KERKPAD : A) (C7-D7, nr. 897) 1843, sentier de la maison dite Groote vraeg à St-Job-in-'t-Goor, *Groote vraegsche kerkpad*, T. 68.

B) 1843, sentier de la maison dite Kleynvraeg à St-Job-in-'t-Goor, *Kleynvraegsche kerkpad*, T. 68.

2612. VRAAGSE WEG : (D7-E7) 1657-1664, aenden *vraechschen wegh*, S.P. 29, 210-S.P. 30, 201v^o; — weg van Eindhoven naar de Vraag.

2613. VRAAGSTRAAT : z.j. (197-), V.V.V.D9; — grens tussen Brecht en Schilde.

2614. VRAAGVELDEN : (D7) z.j.-1890, *Vraegvelden*, Kl.S.K. art. 1904-Harou, 230; — percelen bij de Vraag.

2615. VRAAGWEG : A) (D7) 1843, *Vraegweg*, T. 68; — weg van de grens met Schilde naar de Grote Vraag.

B) 1850, *Kleine Vraag Weg*, Popp; — als A), maar naar de Kleine Vraag.

2616. VRANKENAKKER.: 1455, van eender viertal saet lants geh.den *vranchen acker*, Anh. 2, 38v^o; — op St.-Le-naartsakker.

Psn.

2617. VREDELAAN : z.j., V.V.V.D.7; — noordelijke zijweg van Tilburgbaan.

2618. VREEBEEMD : 1790, een halven beemd gen.den *vrebemd...w.de beke*, S.P. 45, 555; — weiland te Bekhoven(?).

„Omheinde beemd”. Vgl. s. Vraag.

2619. VREEHEIDE : (C4) 1834, *Vreeheyde*, Kad.S.A. 3; z.j., *Vreheide*, Kl.S.A. art. 1765; 1843, *Vreheyde*, T. 44; 1883, *Vree Heide*, W. 31; 1890, *Vreêheide*, Harou, 237; — te Overbroek bij de Meerrijt.

Vgl. : „*vreheijde*” en „*vree heijde*” als soortnaam : 1566-1776, S.P. 15, 76-78-S.P. 44, 35.

2620. VRIENDSCHAPSLAAN : (C3) 1956, N.; z.j., V.V.V.C7; — straat bij Hooimeerheuvel van Mikse Baan naar Schotensteenweg.

2621. VRIESE BOSSEN : 1888, in de *Vriessche bosschen*, NBKP, nr. 50; — bossen te Sint-Lenaarts.

Misschien *vriese* „plaats alwaar een drinkput met *fris* water lag”, en dan „bossen bij een *vriese* gelegen”? Vgl. *Herne*, nr. 959; *Beert* nr. 134; de Man, *Feest-b.V.d.Wijer* I, 176-177. Te Brecht verplicht het ontbreken van andere vormen en oudere bronnen tot omzichtigheid. Misschien naar een persoon *de Vries*, echter te Brecht niet aangetroffen.

2622. VRIESEWEG : (H2-H1) 1843, T. 2; — weg van Kloosterhenstraat naar de grens met Hoogstraten.

2623. VROEGMISAKKER : 1510, den *vroechmis acker*, A. Tong. A. II. 48, 103v^o; 1539, der *Vroemissen acker*, F.C., 43; — akkerland op Sterthovenakker.

„Akker waarvan de opbrengst of een deel ervan ten goede kwam aan de ‘kapelrie’ van de *vroegmis*, die door de kapelaan werd opgedragen”. Vgl. nr. 1124. Voorts te Brecht : 1640, Her Jan molenberchs priester ende onderpastoor alhier req(ui)ran)t teghens alle

degene die Jn gebreke ende onwillich zyn te betaelen het *vroemiscoren* gereoq(uireerd) de, S.A. 71, 36v°. Zie ook Helsen, *Antw. Pln.*, 22.

2624. VROEGMISBEEMD : 1495-1558, byden *vroemisse bemt*, x., 30-S.P. 13, 298-299; 1513-1721, *vroechmisbeempt*, S.A. 1915, 12-S.A. 103, 35; 1524-1677, den *vroemisbeemt* (beempt), S.A. 1891, 63-S.P. 32, 302v°; 1617, *vroechmissen beempt*, S.P. 21, 31v°; 1715-1787, *vroeghmis bempt*, S.A. 111-KAA 1; 1729, *vroegmisbempt*, S.P. 40, 271; — weiland te Bekhoven, nu eens genoemd op de „Marum”, dan weer bij „Stapelheide”, dan weer bij „Verloren Kost”.

„Beneficium primæ missæ en onderpastooreij”.

2625. VROEGMISBLOKSKENS : ca. 1470-1482, der *vroechmisse bloecxkens*, Anh. 9, 23-Anh. 8, 22; ca. 1520, de *vroechmissen bloecxken*, Anh. 7A, 7v°; — akkerland te Bekhoven bij de Biesakker. Zie ook Bosakker A) IV.

2626. VROEGMISLAND : ca. 1449, de *vroegmisse lant*, Anh. 6, 19v°; ca. 1470-1559, der *vroechmissen lant*, Anh. 9, 33v°-S.A. 1913, 25v°; 1543 (1598), der *vroemissen landt*, Anh. 4, 31; 1627-1741, aent *vroemislant*, S.P. 22, 159 FBK 7853, 125; 1671, het *vroemis landt*, S.A. 57, 152v°; — geattesteerd te Overbroek, Sterthoven en Bekhoven. Kan wegens aanpaling dezelfde plaats zijn.

2627. VROEGMISVELDEKEN : 1621, *vroemisvelleken*, S.P. 21, 125; — in de Hoekakkerstraat te Bekhoven.

2628. VROENTE : A) 1513, een stuck lants met gronde ende bodem metter toebehoirten geh. de *vroente* gel.Jnt oostacker, S.A. 1915, 7; 1540, eenen acker ...geh.die *vronte* gel.jnt oostacker, Tiel. 8, 131; 1541, die *vroente*, Tiel. 8bis, 356; — akkerland te Overbroek(?).

B) 1667-1728, aende *gemeijne vrointe*, S.P. 31, 19-S.P. 39, 137; 1728, de *gemeijne vronte*, S.P. 39, 137; 1781-1786, de *gemijne vruntten*, S.P. 44, 433-S.P. 45, 149; — niet nader.

Voorts als soortnaam te Brecht : ca. 1435-1763, *vroente*, Wern. 14-S.P. 43, 129; 1543 (1598), de *vroent*, Anh. 4, 18v^o; 1624-1795, *vrunte*, S.P. 21, 182v^o-S.P. 46, 455; 1654-1736, *vrunt*, F. 18, 16-F. 19, 20; — geattesteerd te Bekhoven, Sterthoven, Overbroek, Kloot, Oostbrecht, Houthoven, Eindhoven, Veerle. Zie ook Brechtse Vroente, Gebuurvroente, en Herenvroente.

Mnl. *vroonte*, *vreunte* uit *vroon* (heer, der heren) + suffix *te* (Schönfeld, *Hist. Gramm.*, § 115 a.) „herenland, gemeenschappelijke grond (heide, weide, bos), onverdeelde grond”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 1241; Helsen, *Antw. Pln.*, 27; Moerman, *Ndl. Pln.*, 256, s. *vroon*; *Fr.-V.W.*, 764, s. *vroon*-; Kluge-Götze, *Et. Wb.*, s. *Frau*; *Fron*, *fron*; *O.G.N.*, s. *frauna*-; Carnoy, *Origines*, 718. Zie ook Bach II, § 395, s. *vroende* „frondienstiges Land”.

2629. VROUWENHEIDEBLOK : 1460, *vrouwen heydebloc*, Anh. 1, 41v^o; — niet nader.

Vrouwen- wijst ws. op een adellijke dame; er was immers meermaals ook een vrouwe van Brecht. Vgl. Kuilenborgakker. Voorts : 1402, Dit sijn *mijnre vrouwen* manne van lydekerke also sij die beuonden in brechte heeft ende leunende lyede waren Jnt Jaer van dusentich cccc ende twe op sente pauwels auont Jn Januario na costume des hoofs van camerie, Anh. 32, 1. Zie voorts; *Herne*, nr. 1040; *Asse*, nr. 965; *Noorderwijk*, nr. 1243; *Varenare*, nr. 666; Schönfeld, *Veldn.*, 143. Dat hier *Vrouwen*- op *vroon* zou teruggaan (Moerman, *Ndl. Pln.*, 256) blijkt niet.

2630. VROUWENHOFKEN : 1646-1687, seker *bloexken*... gen.het *vrouwenhofken*, S.P. 26, 68-S.P. 34, 245v^o; — perceel te Kloot.

2631. VUILE STAART : A) 1681, een bosken oft heijveldeken gel.teijnden den dorenacker gen.den *vuijensteert*,

S.P. 34, 47^v°; 1688-1691, een stuck saeijlants gen.den — aende berghstraete, S.P. 35, 18^v°-S.P. 36, 35^v°; 1761-1795, den *vuijlen steirt*, S.P. 42, 35^v°-Bet. 48, l. kat.; — bos, heide en bouwland te Overbroek of Sterthoven.

B) (E3) z.j., 1883, *Vuylen Steert* (Staat), Kl.S.D. art. 42-W. 6; 1890, *Vuilen* —, Harou, 230; — pad van Brecht-Centrum naar Bekhoven.

Zie Sterthoven. *Vuil* wijst op „modderige moerassige grond”; ook aanwezigheid van onkruid. Zie : Lindemans, *MVN* 1939, 34, s. Vuilbuik; Schönfeld, *Veldn.*, 55. Vgl. voorts Helsen, *MVN* 1954, 146. *Vuile staart* B) ligt bij een waterloop die allicht naar de pln. genoemd werd.

2632. VUILESTAARTSE WATERLOOP : (E3) 1834, *Vuylensteertschen waterloop*, Kad.S.D.4; 1841, *Vuylenstertschen waterloop*, Popp; *ibid.*, *Vuylensterstenwaterloop*; z.j., *Vuile steertsche beek*, Mil.; — waterloop van Pastorie naar Pappos; bijloop van de Stapelheidebeek.

2633. WAADSTAP : 1560, een stuck beempts geh.de *Waedstap*, S.A. 1913, 36^v°-37; 1560, den *waetstap*, S.P. 13, 197-198; — te Bekhoven. Zie s. Akkerstap.

Waad, mnl. *wad* „ondiepte, doorwaardbare plaats, voorde” of „wade, kolk”. Vgl. Moerman, *Ndl. Pln.*, 259, s. wad en wade; Schönfeld, *Veldn.*, 122; *id.*, *Watern.*, 234, Te Brecht allicht een „stap bij een voorde”, waarlangs de beemd werd bereikt.

2634. WAAL : d^uv:l (F3) 1689-1956, de *wael*, S.P. 35, 43^v°-V.; — hofstede bij Broekhovenheiken en naam van het omliggende bouw- en weiland.

„Den heere *de wael*” (1724, S.A. 103, 165) vermeld als reengenoot langs een perceel te St.-Antonius („heijde ende hoeijwasch gel. in den gehuchte van Ste Anthonis ofte Juexschot...o.den heere vande Cnodt s. den heere villegas...n.den heere *de wael*), blijkt niets ge-

meen te hebben met de *Waal* bij Broekhovenheiken. Toch opteren we voor psn.

2635. WAARLOOSAKKER : 1413-1655, *Jan waerloos acker*, S.A. 117 (Cop. 1764)-S.P. 34, 209; 1473-1685 (1764), *supra agrum dictum waerloosacker apud huyghen rijt in betcouen acker*, An., 36v^o-S.A. 117; — niet nader.

Psn. Voorts te Brecht : 1402, *jan waerloos*, Anh. 32, 11, 14v^o; ib., *Jan van waerloos*, 12. Zie ook Carnoy, *Orig.*, a.v.

X. WAARSCHOOT : Zie Aarschot.

2636. WAKVEN : 1659, alsulcken vreheijde...achter den gehuchte van ouerbroeck eertijts gecomen vande hoffstede de geerde ende gen. *d'wackvenne*, S.P. 29, 204v^o; 1660, *d'wackvenne*, S.P. 29, 233; — heide achter Overbroek.

Alicht verkeerde lezing voor Blakven (zie aldaar), wegens voor de hand liggende verwarring tussen *bl* en *w*.

2637. WAMKENS : z.j., Kl.S.C. art. 336; — ergens op Stapelheide.

Verkeerde lezing voor Hamkens (?). Zie aldaar.

2638. WANNES : *de^uanəs* (E3) 1956, V.; — bouwland op Bekhovenakker.

Dial. voor Johannes. Wie bedoeld wordt, blijkt niet.

2639. WARMOESBRUG : 1843, *Waermoesbrug*, T. 28. 56; — brug bij Warmoesstraat.

2640. WARMOESHOF : 1729, een parcheel gen.den *waermoeshoff*... s.de meijstraet, S.P. 40, 268-269; — bouwland te Sterthoven.

Mnl. *warmoes* „groente, moeskruid”. Etymologie bij *Fr.-V.W.*, 777.

2641. WARMOESSTRAAT : A) (B2 & F3) 1573-1717, *wermoe(s)straete* (straet, strate), S.P. 17, 45-S.P. 38, 223v^o; 1613-1645, *wermmoestrate*, S.P. 20, 119-S.P. 25, 215; 1615-1625, *wermmoesstrate*, S.P. 20, 10-S.A. 50, C, 11v^o; 1662-1883, *waermoesstrate*, S.P. 30, 65-W. 6; — straat van de Plaats naar de Venusstraat, uitkomend tegenover de Eindhovenbaan. Hetzelfde als Hendrik Schoofsstraat.

B) 1666, inde *langhe warmoesstraat*... s.de venusstraete, S.P. 30, 367v^o; 1668, *lange wermoesstraat*, S.A. 57, 86; 1677, *lange warmoesstraete*, S.P. 32, 267; 1687, *lange wermoesstrate*, A.J. 100, 22v^o; ib., *langhe warmoesstraat*, 15v^o; — hetzelfde als A); vermoedelijk tegenover een of meer korte warmoesstraten, echter nergens geattesteerd.

2642. WARMOESSTRAATBRUG : 1843, *Waermoesstraatbrug*, T. 28. 80; niet nader.

2643. WASVEN : A) 1640, opte groote heijde soomen ter micken gaet o.het *wasvenne* w.het ganssenven...n.den wech vande mick, S.P. 23, 232; — te Overbroek. Vgl. Baaiven.

B) 1695, de scheijlinie (tuss. Brecht en Loenhout) loopt door sekere venneken gen.het *wasvenneken*, Bet. 1, 1.st.; — op Stapelheide.

Was, verkort uit *wase*, *waes* „modder, moeras” (Moerman, *Ndl. Pln.*, 261; Schönfeld, *Veldn.*, 40) minder ws. Mogelijk „plaats waar gewassen werd” (Dittmaier, *Rh. Fl.*, s. *Wäsche* (Wasch-) f. *Wäschbach*, -born, -pfuhl, -wies „Waschplatz am Bach, oder Fluß; insbesondere auch Waschanlage für Erz, Schafe, usw.).

2644. WASVENNEKENSBOSSEN : (H4) 1843, *Wasvennekenbosschen*, B. 31; — te St.-Lenaarts, rechts van de Weg van Oostmalle naar St.-Lenaarts; thans uitbatingsterrein van steenbakkerij.

2645. WASVENNEKENSHEIDE : z.j., *Waesvennekeensheide*, Kl.S.B. art. 272; — te St.-Lenaarts; nu bouw- en weiland.

2646. WATERHEIBLOK : 1569, op een heyblock inde clootackerstraet geh. *dwaterheyblock*, S.P. 15, 338-339; — ergens te Kloot. Zie ook volgend lemma.

Water wijst op natte bodem, moerasland (Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 38).

2647. WATERHEIVELD : 1664-1779, *dwaterheijvelt*, S.P. 30, 208^v°-S.P. 44, 192; — perceel te Kloot bij Nuitkaens. Topografisch hetzelfde als vorig lemma.

2648. WATERHOEVE : *u.toruf* (F3) 1956, V.; — hetzelfde als Goed van Brecht. De nieuwe benaming wijst op de nog bestaande wal om deze hoeve.

X. WATERNESTEN : zie Winternesten.

2649. WATERSTRAAT : A) *u.torstru.t* (E5-6-7-8, I5-6-7) 1592-1956, *waterstraete* (straet, strate, straat), S.P. 18, 6-7-V.; 1626-1768, *waeterstrate* (straet), Anh. 11, 67^v°-S.P. 43, 325; — van oudsher de verbindingsweg tussen de kern van de heerlijkheid en het verste gehucht St.-Antonius over Eindhoven en langs het Marbereven.

Hetzelfde als Schildse Straat, Langstraat en Weg van Brecht naar St.-Antonius. Voor de verharding was deze weg in het natte seizoen gewoonweg een water- en slijkstraat wegens de aanwezigheid van naburige vennen en de slechte afwatering.

B) 1947, *Oude Waterstraat*, N.; — deel van A) te Sint-Antonius zelf (I5).

2650. WATERSTRAATJE : (E4) 1688-1776, het *waterstrae-tien*, S.A. 114-S.P. 44, 34; 1761-1767, aent *waeterstraetien*,

S.B., 317-S.P. 43, 302; 1843-1884, *Waterstraatje*, T. 27-NBKP, nr. 3; — hetzelfde als Vlierhoekveldloop.

2651. WATERSTRAATSE KERKPAD : 1843, *Waterstraetsche Kerkpad*, T. 74; — kerkpad van de Waterstraat naar de kerk te Sint-Antonius.

2652. WATERSTRAATSE VELDEN : 1843, De *Waterstraetsche velden*, T. 76; — percelen bij de Waterstraat.

2653. DE WAUTERE : (E3) 1956, V.; — bouwland bewesten het Morteltje op Wemersakker.

Psn.

2654. WAUTERHEIDE : ^uautera.ⁱ (F2) z.j.-1956, *Wauterheide* (heyde), Kl.S.E. art. 1743-V.; — bouw- en weiland benoorden de Waal op de linkeroever van de Weehagenbeek.

2655. WEEGAKKER : 1549, een stuck goets geh.den *weechacker*, Bet. 180, 16; id., S.A. 1906, 22; — perceel onder Houthoven.

Ws. samentrekking van Weehagenakker. Of *weeg vede*.

2656. WEEHAGEN : A) ue.ⁱu.gē (F2) 1359, an die *weghe haghe*, Comm. Br., 33; 1359-1423, in die *wedehaghe*, Comm. Br., 34-Kartuiz. 15, 39; ib., in die *Weedehaghe*, 36; 1402-ca. 1520, *wedehage*, Anh. 32, 7-Anh. 7A, 24; ca. 1435-1541, *weehage*, Wern. 14-Tiel. 8bis, 357; ca. 1435-1688, *wehage*, Wern. 14-S.P. 35, 17; 1440-1626. de *wehaghe*, Anh. 3B, 2-Anh. 11B, 79v^o; 1468, de *wederhaghe*, Anh. 1, 64; ca. 1520, Jnde *weehaghe*, Anh. 7A, 13v^o; 1453 (1598), *wehaege*, Anh. 4, 17v^o; 1543 (1598)-z.j., Jnde *wehagen*, Anh. 4, 19-Kl.S.E. art. 418; 1566-1721, de *wehagen*, S.P.

15, 93-S.A. 103, 19; 1604, *Jnde weghagen*, A.J. 64, 316; 1605, *weehaghen*, S.P. 19, 107v^o; 1609, *weeuuhage*, S.P. 19, 51v^o; 1609, *weeuuhagen*, S.P. 19, 59v^o; 1610-1888, *weehagen*, S.P. 20, 58v^o-NBKP, nr. 1; 1629-1776, *wehaegen*, A.J. 93, 92-S.P. 44, 31; 1642, *weehaechskens*, S.P. 26, 30-S.P. 27, 36; 1647, *weehachen*, S.P. 27, 139. 5v^o; 1656, *weeuhaegen*, S.P. 27, 245v^o; 1656, *weuhaegen*, S.A. 56, 180v^o; 1665, inde *wechaghen*, S.A. 131, Vis.; 1665, inde *wechhaghen*, ib.; 1686-1885, *weehaegen*, S.A. 107, 110-NBKP, nr. 3; 1688-1883, *wehaegen*, S.P. 35, 16-W. 1; 1709, *wehaeghe*, S.P. 38, 44v^o; 1751, *weeuwhagen*, S.P. 41, 55; 1762, *wehaeghskens*, L.L. IV, 14; 1956, V.; — aanvankelijk grote uitgestektheid heide en beemden tussen Stapelheide, Broekhoven en Hengstbroek, vooral bij de Weehagenbeek, op het oude gehucht Kloot. Thans vooral bouw- en weiland bij de bedoelde beek.

B) 1359, in die *Cleine Wedehaghe*, Comm. Br., 36; — deel van A).

Voorts als appellatief: 1609, sekere *weeuuhagen* gel.aent groot heyblock, S.P. 19, 59v^o; 1612, seker heyblock met de *weeuuhaghen* daeraen gel., S.P. 19, 196. Tevens als psn.: 1359, Jan vander *wedehaghen*, Comm. Br., 33v^o; id., heinric vander *weidhaghe*, ib.; ca. 1400, Jan *wehaeges*, heinric *weehaegs*, Jan *wehages*, heinric *wehaegs*, Anh. 30, 1.st. perkam.; 1402, Jan *wehagen*, Anh. 32, 6.

Wede-hage. Zie over *hage*, s.Haagakker. *Wede* „teenwilg”, vooral geschikt voor vlechtwerk. Zie *Mnl. Hwb.*, 772; *Noorderwijk*, nr. 1255; Carnoy, *MVN* 1956, 2-3; J. de Vries, *MVN* 1958, 68 vv.; J. B. van Loon, *MVN* 1967, 129-133; Dittmaier, *S.S.B.L.*, s. *Wiehagen*.

Weehagen te Brecht ws. „wilgenbosjes”, doelend op wilgen naast de waterloop, die er later naar werd genoemd.

2657. WEEHAGENBEEK: (G3-2, F2-1) 1834, *Wehaegen beeckskens*, Kad. S.E. 1; z.j.-1850, *Wehaegenbeek*, Kad. S.B. 6 (St.-Len.)-Vdm.; 1841-1883, *Wehagenbeek*, Popp-W.;

1843, *Wehaegenbeekskan*, B. 4; z.j., *Wehaegensche beek*, Mil.; 1956, V.; — zie Inleiding, Hfst. Waterlopen.

2658. WEEHAGENHEIDE : (F2) 1834-1843, *Wehaegensche heyden*, Kad. S.E. 1-T. 3; z.j., *Wehaegensche heide*, Kl.S.D. art. 515; id., *Wehaegenheide*, Kl.S.D. art. 515; id., *Wehagenheide*, Kl.S.B. art. 594; id., *Wehagensche Heide*, Kl.S.B. art. 594 (St.-Len.); 1850, *Wehaegen Heyde*, Vdm.; z.j., *Wehaagenheiden*, Mil.; — thans bouw- en weiland bij de Weehagenbeek.

2659. WEEHAGENLOOP : 1883, *Wehaegen Loop*, W.; — hetzelfde als Weehagenbeek.

2660. WEERAKKER : 1470, 1 lps.gel.in sinte lenaerts acker aenden *weeracker*, H.G., 3; — te Houthoven.

„Met sloten omheinde akker” (zie ook s. Vraag).

2661. WEERDIJKSTRAAT : 1841, *Weerdijkstraet*, Popp.; — ws. hetzelfde als Schoordijkstraat.

Nl. *schoren* „stutten, schragen”, synoniem met „weren”.

2662. WEERHAAG : 1762, vant lant aent *dweirhaegh*, L.L.IV, 3; — niet nader bekend.

Ws. uit contaminatie tussen Weerlaar en Weehagen.

2663. WEERLIJSBEEK : A) (D3-D2-E2-E1) 1834, Kleijn A of *Weerijs Beeck*, Kad.S.C. 1; 1834, Kleyn A of *Weerijs Rivier*, Kad.S.B. 4; 1841, Ruisseau de kleine Aa ou *Weerijs*, Popp.; z.j., *Weerijsbeek*, Mil.; — hetzelfde als Kleine A, A, Breebeek. Zie Inleiding, Hfst. Waterlopen.

B) 1834, De *Kleijn Weerijs Beeck*, Kad.S.B. 5; — hetzelfde als A).

*Weerij*s, naar „de begroeiing met rijshout” (zie J.B. van Loon, MVN, 1961, 124-134; A.P. de Bont, MVN, 1967, 126-134).

2664. WEERLAAR : tferlu:r (E4) A) 1440-z.j., aent *werlaer*, Anh. 3B, 5v^o-Kl.S.N. art. 2722; 1522-1883, *weerlaer*, S.P. 10, 10v^o-11-W. 33; 1626-1762, op dat *weirlaer*, Anh. 11, 3-L.L.IV, 34; 1626, aent *verlaer*, Anh. 11, 14v^o, 15-15v^o, 42v^o; 1638-1648, aent *dweelaer*, S.P. 26, 14-S.P. 28, 24; 1653, *d'weelaer*, S.P. 29, 126v^o; 1653-1669, *dweilaer*, S.P. 28, 4v^o-S.P. 31, 106; 1665, *dweeleir*, S.P. 30, 280v^o; 1676-1726, *welaer*, S.P. 32, 243v^o-S.P. 40, 2; 1723, op het *dwellaer*, S.A. 103, 141v^o; 1723, opt selue *dweillaer*, ib.,; 1780, *weelaert*, S.P. 44, 320; 1885, op 't *wellaert*, NBKP, nr. 43; 1887, op 't *vellaert*, NBKP, nr. 3; 1956, V.; — bouwland tussen Sterthoven en Eindhoven achter de Driesen.

B) 1834, Groot *D'werlaer*, Kl.S.N. art. 1235; 1843-1883, *Groot D'Weerlaer*, T. 42-W. 33; 1890, *Groot d'Weerbaer*, Harou, 231; 1948, *Groot's Weerlaer*, Not.; — deel van A).

Onduidelijke bet. Mogelijk verwant met Ferlaar (*Noorderwijk*, nr. 298) en *Varenlaar* „met varens begroeid laar” (R. v. Passen, *Top. Kontich*, a.v.). Of „laar bij een *wer*, *weer* „waterloop” (Schönfeld, *Watern.*, 101)? Die waterloop zou de Grootweerlaarloop kunnen zijn.

2665. WEERLAARAKKER.: A) 1672, int *dwailaeracker*, S.P. 31, 281v^o; 1676-1791, *welaeracker*, S.P. 32, 246v^o-S.P. 45, 619; 1681, *Weirlaer acker*, S.P. 34, 28; — hetzelfde als Weerlaar.

B) 1706, den *grooten dweerlaer acker*, S.A. 48, 22v^o-23v^o; — deel van A).

2666. WEERLAARBOS : 1676, *dwelaerbosch*, S.P. 32, 246v^o; 1706, *dwelaerbosch*, S.A. 48, 22v^o-23v^o; 1706, *dweerlaerbosch*, ib.; 1741, aen d'acker d'*wierlaerbosch*, FKB, 7853, 121r^o-v^o; ;— bouwland benoorden Weerlaar.

2667. WEERLAARLOOP : (E4) 1883, *Groot Dweerlaer Loop*, W.; — te Sterthoven.

2668. WEERLO : 1726, *tweerloe*, S.A. 103, 208; — hetzelfde als Weerlaar.

Ws. uit Weerlaarlo.

2669. WEERSTRAAT : A) zie Dwarsstraat.

B) 1783, een parcheel land gen.het *weerstraete*, S.P. 44, 595; — niet nader bekend.

Mogelijk land bij de (d)weerstraat.

2670. WEEUW : *dœui.œu* A) (D2) ca. 1400, ij b.beemde op den *wedu*, Anh. 32, 11v^o; ca. 1435-1887, aende *weeuw*, Wern. 14-NBKP, nr. 17; ca. 1449-1529, aende *wedue*, Anh. 6, 25-S.A. 1893, 37v^o; 1451-1454, *weduwe*, Anh. 1, 22, 29v^o; 1543 (1598)-1654, *wewwen*, Anh. 4, 5v^o-S.P. 28, 34v^o; 1543-1686, Jnde *weuwe*, S.A. 1900, 17-S.P. 34, 221; 1552, Jnde *wedewe*, S.A. 1908, 18v^o; 1559, de *Wewe*, S.A. 1913, 13v^o; 1580, *wew*, S.A. 132, O; 1597-1642, inde *wewwen*, S.P. 19, 73-S.P. 27, 30; 1613-1793, opte *weeuwe*, S.P. 20, 117r^o-v^o-S.P. 46, 247; 1697-1723, opde *weww*, S.P. 36, 167v^o-168-S.A. 124, l.st.; 1756, opde *wew*, S.P. 41, 401; 1781, S.P. 44, 472; 1956, V.; — uitgestrekte weilanden bij de Breebeek en Verloren Kost in het noorden van Bekhoven, links en rechts van de Weg naar Wuustwezel.

B) ca. 1449-1559, de *gemeyn weduwe*, Anh. 6, 29v^o-S.A. 1912, 23; 1543 (1598), de *gemeyne wewwen*, Anh. 4, 12; — hetzelfde als A), maar met accent op het gemeenschappelijke.

C) 1574, een stuck beempden...gel.bij verloren cost geh.de *cleyne wewe*, S.P. 16, 250; — deel van A).

D) 1601, een stuck lants...gen.het *weuken*, L.R., 14; — niet nader bekend.

Wellicht mnl. *wedauwe*, *widauwe* uit *wede*, *wide* „wilg” (vgl. Weehagen) en *ouwe*, *auwe* „waterland, weiland” (Lindemans, *Top. Versch.* II, 86-91), met bet. „plaats waar wilgen groeien, kreupelhout of struikgewas”. Zie vooral *Noorderwijk*, nr. 1255. Vgl. Dittmaier, *S.S.B.L.*, 142-143, s. Widdauen, Widowe. Ligt te Brecht in de buurt van de Kleine A of Weerijsbeek.

2671. WEEUWENAKKER : 1671, stuck landts...gen.den *weeuwen acker*, S.A. 47, 419-S.A. 57, 144; — bouwland op Eindhovenakker.

2672. WEEUWSE HEIVELDEREN : 1642, *weeuwse heijvelderen*, S.P. 26, 24; id., aende *weeussche heijvelderen*, S.P. 27, 30v^o; — percelen beoosten de Weeuw.

2673. WEG : Q) 1470, den *hogen wech*, H.G., 17; 1473, apud den *hoghen wech*, An., 41v^o; 1543 (1598)-1637, aenden *hoogen wech*, Anh. 4, 13-S.P. 22, 159v^o; 1559 (1618), opden *hoegen wech*, Anh. 3A, 4; 1527, totten *hogen wege*, S.A. 1892, 3r^o-v^o, 25; 1566-1646, den *hooghen wech*, S.P. 15, 84-86-S.P. 27, 79; — weg langs Sterthoven, Broekhoven, Kloot, Oostbrecht; hetzelfde als weg naar Hoogstraten.

L.W. : 1603, Touerbrœck...neffens den *hooghe wech* ontrent de cappel opde ouerbrœcksche acker, S.P. 19, 149v^o. Wegens vaag verlopen van de grens tussen Overbrœck en Sterthoven, mogelijk dezelfde weg. In tegenstelling tot Lage Weg, de weg die het verst verwijderd bleef van het dorpscentrum, nl. meer naar het zuiden Antwerpen met Hoogstraten en Tilburg verbond. Zie ook Hoge Heide en Schönfeld, *MVN* 1957, 58-60.

B) Η.εγευεχ (F3-G3-2-H2-1-I-1) z.j.-1887, Weg van Hoogstraeten naer Antwerpen, *Leegen weg*, Kl.S.E. art. 1482-NBKP, nr. 13; 1947-z.j. (197-), *Lege Weg*, N.-V.V.V.C6; — weg van het Grijspaard over de Hengstbroek

naar Hoogstraten; thans van Broekhovenstraat naar St.-Lenaarts. Zie ook Kleine Heerbaan.

C) (I6-7) 1947-z.j. (197-), N.-V.V.V.A8; — te Sint-Antonius.

Hetzelfde als Langstraat en Waterstraat. Thans van R. Delbekestraat naar Handelslei.

2674. WEG SAS II : (C6-7) 1956, N.; — nieuwe naam voor St.-Jobse Weg.

2675. WEIDE : *ua.i(kə A)* 1720, eene *weijde gen.de achterste weijde*, S.A. 103, 74r^o-v^o; — niet nader.

B) 1635-1681, twee distincte weyden oft driesschen den eenen gen.het bogaerdeken ende den anderen gen.de *grootte weyde*, S.P. 26, 3-S.P. 34, 48r^o-v^o; — weiland te Veerle bij de Dikke Toon en te Broekhoven.

C) 1653, eene *weijde gen.de hooge weijde...* commende aenden acker den bolchoff, S.P. 28, 4r^o-v^o-S.P. 29, 132v^o; — perceel te Veerle.

D) 1642, eene weyde *gen.de leege weyde gel. teynden aende lammerweyde...* oock de hegge naest den briel ende de hegge naest het sandeken, S.P. 26, 41v^o; 1642, *leeghe weijde*, S.P. 27, 52v^o; — weiland te Sterthoven.

E) 1627-1700, eene weyde *geh.de lange weyde...* aen het goet van facons erue, S.P. 21, 202v^o-S.P. 37, 16-22v^o; — te Bekhoven.

F) 1754, seker weydeken *gen.de lange weyde*, S.P. 41, 275; — in de Klootse straat.

G) 1642-1652, eene weyde de *middelste weyde gel.ouer de dwerssche strate*, S.P. 26, 36v^o-S.P. 29, 120v^o; — hetzelfde als Middelste Dries te Overbroek.

H) 1642-1773, de weyde gen.de *veurste weyde* gel.ouer de dwerssche strate, S.P. 26, 37v^o-S.P. 43, 635; — te Overbroek.

I) 1681-1683, een partije erfue onder landt ende groese... gen.het *weijken*, S.P. 34, 25-id., 139v^o; — bouw- en weiland te Bekhoven.

J) 1642, een weyken gen.het *achterste weyken* w.commende aen het bosken van mijn heere van Spanghen erfgen...n.aenden elsacker...o.aen het achterste hauerweyken, S.P. 26, 38-S.P. 27, 49; — zie ook Achterste Haverweiken.

K) 1686, eene koeweyde gel.alhier inde leemstraet gen.het *cleijn weijken*, S.P. 34, 223v^o; — niet nader.

L) 1688, seker stuckxken weyde gen.het *cleijn weijken* gel.tegen het ackerstraetien ven de luijckstraet, S.P. 35, 10; — niet nader.

M) 1654, een weyken gen.het *leech weycken* ...gecomen van het stedeken ende erue het liesken speeck, S.P. 28, 39v^o; — te Sint-Lenaarts.

N) 1708, op secker weyken gen.het *leegh weijken*, S.P. 38, 13; — te Bekhoven.

O) 1771, parcheel erve gen.het *leegh weyke*...w.het weyke vanden ouden clijnen romsteeck, S.P. 43, 495; — te Sterthoven.

P) 1759, een parcheel weyde gen.het *lanck weijken* ...o.het heuvelstraetien, S.P. 43, 19; — niet nader.

Q) 1773, een parcheel erve wesende weyde ende bosch gen.het *middelste weijken*, S.P. 43, 633; — bos en weiland op de Hengstbroek.

Weide, gewone naam voor grasland; ook akkerland.

2676. WEISTRAAT : 1721, de *weystraet*, S.A. 52, 104; — te Sterthoven.

2677. WELKOMSTRAAT : 1972, Gem. pl. St.-Len. 7-8 C-D; — tusesn Varenstraat en Heihoefke.

2678. WELVAART : A) (H7), z.j., 1883, De *Welvaert*, Kl. S.I. art. 1672-W. 34; z.j. (197-), *Welvaart*, V.V.V.A8; — grote eigendom met grachten en park te St.-Antonius bij de grens met Schilde.

Zie ook Kapelhof B) en Werven.

B) (I5) z.j., Verzamelk. Br. St.-Len.; — percelen te St.-Antonius.

2679. WELVAREN : (H2) 1887, in 't *Welvaren* bij den Eester en 't Grootbosch, NBKP, nr. 1; — bouwland te Oostbrecht.

2680. WEMERS : 1524, doen hij tot betcouen opt heyken leem haelde dat hy aen zyn heesters dede tegen de hoeue tot *Wemaers* ouer, S.A. 2, 16; 1618-1695, op *wemers*, A.J. 91, 238-S.A. 118; — hoeve(?) op Kerkhovenakker. Zie ook *Wemersakker*.

Wemers, *Wedemaer*+s, psn. Vgl. te Brecht o.a. : 1427, *Wedemair* van Cuyck, Berd. 116 (*Antw. Aarch.* XXVIII, 15-16); 1440, *wedemaers* van kuyck, Anh. 3B, 4; 1440, *Weemmaers* van kuyck, ib., 19; 1460, Jouffrouwe beatrix weduwe *wedemaers* van kuyck, Anh. 2, 49v^o; 1496, Gielis vydt ontf. te leene een volleen van negen zisteren rogx erflic ende negen ryngulden erflic des hem Jan van Cruynningen gederft heeft tot gielis behoeff welke negen zisteren rogx ende negen Ryngulden erflic de voers. Jan van Cruynningen jaerlycx ende erflic te heffen pleech *op een volleen dat wemaeren van cuyck* toe pleech te behoerenen ende nv Janne vanden wyngaerde, Anh. 7B, 8v^o; 1547, *weemaerts* erffgen.goet van Cuijck, Bet. 3227 a, 22; 1556, Ann (iversarium) *Wedemardi* Cuyck, KA 207; 1721, Jan

weemers, S.A. 103, 20. Topografisch is het excerpt de a° 1496 zeer belangrijk, daar wegens het duidelijk vermelden van Van den Wyngaerde, van wie we met zekerheid weten dat hij bezittingen had op Kerkhovenakker, *wemers* inderdaad teruggaat op een *Wedemaar* en wel degelijk op de heer van Cuyck.

2681. WEMERSAKKER : *ue.mærzakør* (E3) 1523, in *wemers acker*, S.A. 1918, 41; 1527-1571, in *wemaersacker*, S.A. 1892, 26v°-S.A. 1921, 86v°; 1527, by *Wemaers ackerken*, S.A. 1892, 29v°-S.P. 10, 200; 1536-1573, in *weemaers acker*, S.A. 1895, 37-A.J. 62, 253; 1543 (1598)-1788, Anh. 4, 8-S.P. 45, 457; 1595, *wemers ackers*, S.A. 49, 42v°; 1636-1718, op *weemers acker*, S.P. 25, 60r°-v°-S.A. 103, 59; 1685, op *weirmers acker*, S.P. 34, 198v°; 1792-1890, *wemers-akker*, S.P. 46, 128-Harou, 230; z.j., *Wenersakkers*(?) K.I.S.D. art. 2974; 1883, *Weemersakker*, T. 18; 1956, V.; — bouwland te Kerkhoven (aldaar soms ook Bekhoven genoemd), links van de oude Haagstraat, thans Veldstraat.

2682. WEMERSAKKERSTRAAT : 1669 (1730)-1671, het *wemers acker straete*, S.A. 124-S.A. 47, 416r°-v°; 1669, *wemersackerstraetien*, S.A. 47, 319r°-v°; — bij *Wemersakker*.

2683. WEMERSHOEVE : 1639, Jn *wemersacker oistwaert de erue van wemershoeue*, S.A. 131; 1654, sekere hoeue ende gronden van erffuen...gen.alhier de *Wemershoue*, S.A. 56, 140; 1664, eene hoeue...aen staepelheijde gen. —, S.A. 47, 208; — hoeue te Bekhoven (aldaar ook Kerkhoven).

Hetzelfde als *Wemers*. Mogelijk hetzelfde als *Morteltje*?

2684. WEMERSHEIVELD : 1782, een paert en deel in *wemers heijveld*, S.P. 44, 509; — niet nader bekend.

2685. WEMERSSTRAATJE : 1687, *wemersstraetien*, S.P. 34, 258; — hetzelfde als *Wemersakkerstraat*.

2686. WEMERSWEG : (E3) 1843-z.j. (197-), *Weemersweg*, T. 17-V.V.V.E5; — weg van de Biest naar Peerdshof

Hetzelfde als Wemersakkerstraat en Wemersstraatje.

2687. WERELDJE : 1890, 't *Wereldje*, Harou, 236; — hoeve te St.-Lenaarts.

Zie ook Achter 't *Wereldje*. Volkse benaming? Zie echter *wereld* < *werelt* < *wederhelt* < *wederhelft* te Beersel, s. *Wereld*.

2688. WERF : A) (D3) 1359-1715, in die *werft*, Comm. Br., 34-S.A. 88, 47v^o; 1522-1559, inde *werve*, S.A. 1917, 17-S.A. 1912, 21; 1568, inde *werven*, S.P. 15, 279-280; 1615, de *werften*, S.P. 20, 158; 1626, aende *Werfft*, Anh. 11, 15; 1627, inde *weerft*, S.P. 22, 159v^o; 1634, inde *werfften*, S.P. 25, 28v^o; — weilanden in het noorden van Overbroek en Bekhoven, bij de Schaapsdijkbeek en de Kleine A.

B) 1626, inde *werff*, Anh. 11, 18; — perceel op Eindhovenakker bij Kempenaarsgoed.

C) 1402-1579, *dwerfken*, Anh. 32, 10-Anh. 5, 103v^o; 1559, *dwerfiken*, Anh. 5, 38v^o; — weiland te Sterthoven.

D) (H7-I7) z.j.-1883, De *Werven*, Kl.S.I. art. 2236-W. 34; z.j. *Wervenhof*, Mil. 1.40.000; — hetzelfde als Welvaart A).

E) 1526, inde *gemeyn werft*, S.P. 10, 176-177; 1559, op de *gemeyn werve*, S.P. 14, 130; — hetzelfde als A), maar dan met de klemtoon op het gemeenschappelijk gebruik.

F) 1637, inden *grooten werft*, S.P. 26, 10-S.P. 27, 12v^o; — perceel te Bekhoven, ws. deel van A).

G) 1522-1530, de *cleyn werft*, S.P. 10. 10v^o-11v^o-ib., 317; 1619-1637, inden beempt gelinden velbroecxsen werft (=veldbraakse) geh.den *cleynen werft*, S.P. 22, 57-S.P. 27,

13; 1650, Jnden *cleyne werfft*, S.A. 56, 112; — bouwland te Bekhoven. Wederdeel van F) en ws. deel van A).

H) 1574, een stuck beempden...gel.by verloren cost geh.de *cleyne werve*, S.P. 16, 25v^o; — niet nader.

I) 1529-1562, een stuc beemts cum fondo...geh.de *leege werft*, S.A. 1893, 35v^o-S.A. 1914, 34; — weiland te Bekhoven bij de Meisbeemd. Ws. deel van A).

J) 1562, van eenen bempt ...inde *leege werften*, S.P. 13, 368-369; — weilandcomplex te Bekhoven, deel van A).

Werf, wegens ligging van A) mogelijk mnl. *werf(t)* „verhoogde grond langs of aan een water”, „dam, dijk”. Vgl. *Mnl. Wb.* XI, 560-561; Gysseling, *MVN* 1954, 107. De bet. „onbebouwde ruimte rondom of voor een huis” lijkt niet van toepassing wegens ontbreken van hoeven aldaar. Mogelijk ook mnl. *werf* „waterwilg”, meermaals met collectiefsuffix *-t*. Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 60; Carnoy, *Kruidkunde*, a.v.; Helsen, *Antw. Pln.*, 18, 19. Zie ook D.P. Blok, *De Nederl. werf-* (warf-, wurf-) namen, in : *MVN* 1958, 163-172 (bet. „hoogte”).

X. WERFT : zie Werf.

2689. WERFTVEN : 1476, dat *werftvenne*, Anh. 2, 79v^o; — ven bij Veerleakker.

X. WERVEN : zie Werf.

2690. WERVENAKKER : A) 1559 (1618), dat *werfackerken*, Anh. 3A, 31; ib., *werffackerken*, 45; — akkerland te Veerle.

B) 1626, 1 b.gel. Toostbrecht gen.de *Werffacker*, Anh. 11, 73v^o; — akkerland te Oostbrecht.

C) 1675, den *wervenacker*, A.J. 78, 33v^o; — bouwland op Eindhovenakker.

Zie ook (Werf B).

X. WERVENHOF : zie Werf D).

2691. WERVENHOUT : 1665, *dwerffuenhout*, S.A. 47, 225r^o-v^o; 1698, het *wervenhout*, S.P. 36, 189; — perceel benoorden de Brechtse Beemd te Jukschot.

„Grove wilg”. Vgl. *Varsenare*, nr. 222. Ook bij Goossens, *Schilde*: 1657, het *werffenhoudt*; ib., *wervenhout*.

2692. WESTAKKER : 1402, inde *westackere*, Anh. 32, 12v^o; — akkerland te Bekhoven bij de Akkerwindmolen.
West, windstreek.

2693. WESTMALLEBAAN : *westmalsebaan* z.j.-1947, Kl.S.H. art. 2390-N.; z.j. (197-), V.V.V.F7; — van Brug 11 naar Weg van Brecht naar Westmalle.

Zie ook s. Brecht-Westmalle, Venusstraat, Vaartstraat, Brugstraat.

2694. WESTMALLEBAANBRUG : 1843, *Westmalsebaanbrug*, T. 37. 85; — op Westmallebaan te Sint-Lenaarts.

2695. WESTMOLEN : 1440-1449, bide —, Anh. 3B, 15-Anh. 2, 4; — hetzelfde als Akkerwindmolen; lag ten westen van het dorp, ten overstaan van de meer oostelijke gelegen Hunselmolen.

X. WETSTRAAT : zie Spekstraat.

2696. WEYMOUTLAAN : (C7) 1956-z.j. (197-), N.-V.V.V. C8; — weg bij Sint-Job tussen Heidelberglaan en Eekhoornlaan.

2697. WEZENBEEK : 1460 (1547), op pauwels aerts stede geh. *tgoet van wesenbeke*, S.A. 1905, 1; — niet nader bekend.
Mogelijk naar een psn.

2698. WIELKEN : 1470, inden houtacker gelachter dat *wielken* aende pat, H.G., 3; — te Houthoven.

Dim. van *wiel* „plas, poel, kolk”. Vgl. Schönfeld, *Watern.*, 233-234; Helsen, *MVN* 1955, 49.

2699. WIJDENAKKER : 1523, den *wyden acker* ...o.dat meerackerken, S.P. 10, 13v^o; — bouwland te Eindhoven.

Mnl. *wide, wijde* „teenwilg”. Vgl. Weehagen. Zie ook *Asse*, nr. 996; *Noorderwijk*, nr. 1256.

2700. WIJDENHOF : A) (A2) 1359, op i stuc lands heet die *widehof*, Comm. Br., 32v^o; ib., vanden *widen houe*, 35v^o; ca. 1400-1440, den *widenhof*, Anh. 32, 1-Anh. 3B, 16v^o; 1450, o, 5 b... — ...by quaymechelen, Anh. 1, 8v^o; 1478, opten — die meester claus leest jn handen heeft gel.bide plaetse achter Jan heersels stede, Anh. 2, 87; 1402, den *wijden hof* achter tkerchhof, Anh. 32, 7v^o; 1402-1450, inden *wien hof* optie sijde te laerwert, Anh. 32, 8-Anh. 2, 12v^o; 1543 (1598), een stuck goets geh.den *wyenhoff*...omtr. o, 5 b.gel.n.aen lenaert dibbouts erue w.aen gommaer baeckx erue comende voor uyt aende straete aenden waterloop, Anh. 4, 58v^o; 1571, een stuck dries geh.den *wijenhoff* op mechelen tot brecht, S.P. 15, 437-444; — perceel bij de Plaats onder Kerkhoven.

B) 1440, Jnden *widenhof* met huse ende met houe...gel. tuss. luycs goet vander goelden a.d.s. de ackestraete a.d.s., Anh. 3B, 13v^o; 1626, van 2,5 b.goets onder heijde ende weijde geh.den *wyden hoff* gelaende heeren strate ...n.het ackerstratken, Anh. 11B, 27v^o; — bouwland, weiland en hoeve te Bekhoven.

C) ca. 1448, op enen halue(n) hof ghehete(n) de(n) *wyden hof* ...tuss.wout(er)s goede van den damme aen beyen zyden, Kartuiz. 15, 38v^o; 1473, den *widenhof*, An., 38v^o; 1495, omtrent onderhalf b.goets geh.den *wijdenhof*, x., 20v^o; 1609-1785, den *wijenhoff*, S.P. 19, 32r^o-v^o-S.P. 45,

76; 1655, den *wijnhof*, S.P. 29, 25v^o; 1741, 1, 5 b.goets onder lant ende driessch geh.den *wijnhof* gel. tot Broec-houen daer den loop int midden door loopt s.de acker-straete, FKB, 128; — bouwland te Broekhoven bij Broek-hovenheiken.

D) 1581, 0,5 b.lants gen.den *weyenhoff*, S.P. 17, 86r^o-v^o; 1626, opden *wyenhoff*, Anh. 11 B, 120; — bouwland te Eindhoven.

2701. WIJNGAARDENBLOK : 1543, op een heyblock... omtr. XIJ b...aen stapelheyde geh. *de wygaerde block*, S.A. 1900, 11v^o; 1598, sekere heyblock metten gronde ende allen den toebehoirten...omtr. twelff b....geh. *der wyngaerden Block* gel.aende stapelheyde alh.gelyck Lenaert dibbouts ende Gillis Luycx haren man wylen tselue heyblock teghen Jan vande wyngaerde gecocht ende gecreghen hebben, S.A. 132, D.-S.P. 30, l. bL. vooraan in het register; — bij Stapelheide.

Psn. Vgl. voorts te Brecht o.a. : 1359, Gieliis vande(n) *wijn(aer)de*, Comm. Br., 34v^o; 1402, willems bloke vanden *wingaerde*, Anh. 32, 7v^o; 1440, Jans bloc *vanden wigaerde*, Anh. 3B, 22. Zie ook Goed van de Wijngaerde.

2702. WIJNGAARDLAAN : z.j. (197-), V.V.V.C8; — tussen Tilburgbaan en Kanaal.

X. WIJNSAKKER : zie Thomas Wijnsakker.

2703. WIJNSBOS : (H3) 1653-1699, *wijnsbosch*, S.P. 29, 75v^o-S.P. 36, 227v^o; 1668, *wijnsbos*, S.P. 31, 39v^o; 1699-1762, het *weijnsbosch*, S.P. 36, 221v^o-L.L.IV, 20; 1756-1762, het *wensbosch*, S.P. 41, 409-S.P. 53, 88; — schaarbos benoorden de Houtstraat en bezuiden de Raventuin te St.-Lenaarts.

Vgl. Thomas Wijnsakker.

2704. WIJNSHOVEN : 1655, de stede...ouer het broeckhousheijken gen.de *wijnshouen*, S.P. 29, 25v^o; — hofstede te Broekhoven.

2705. WIJNSKEN : 1795, een akker gen.het *wensken*, S.P. 46, 453; — hetzelfde als Wijsakker.

Wensken > *Wijnsken* > *Wijns*.

2706. WIJNSKENSACKER : 1663, in eenen akker gen.den *wijnskens acker*, S.P. 30, 181v^o; — te Overbroek bij de Meerrijt.

2707. WIL BLIJLEVENSHOFKENS : 1566, van een coeyblock geh. *wil blijlouens hoefkens*, S.A. 1920, 12v^o; id., *wil blylevenshoefkens*, S.P. 15, 82-83; 1607, *wil blijlevenshofkens*, S.P. 19, 172v^o; — bouw- en weiland op Kerkhovenakker.

Vgl. Blijlevensblokskens.

X. WILBORDSAkker : zie St.-Willibrordusakker.

2708. WILDEMAN : A) 1522-1788, opten *wildeman*, S.A. 2, 2-S.A. 111; — bouwland, weiland en hofstede op Varenbraken.

B) 1559-1890, op een herberge geh.den *wildeman*... rondom aende heerenvroente, S.P. 13, 12-13-Harou, 238; ca. 1670, den *wilden man*, Anh. 11B, 154v^o; 1794, den *Wildeman*, S.A. 132, C.; — herberg, huis en bouwland te St.-Antonius op de Weg Antwerpen-Turnhout.

C) 1672-1795, den *wildeman*, S.P. 32, 54-S.P. 46, 513; 1759, een stede gen. — ...met alnoch de erve daer aengel. gen.het stedeken gel.alles aen malcanderen...w. ... de

cretenborgsche straet n.het laer, S.P. 43, 6; 1695, den *wildeman*, S.P. 36, 128v^o; — hofstede op het Laar.

Herberg-en huisnaam (Helsen, *Toponymica* V, 31-32).

2709. WILDERT : A) 1359, va(n) vi buenre *wild(er)ten*, Comm. Br., 34v^o; ca. 1467, een stuck goets geh.de *wildert*, O.V.G., 8; 1536-1614, den *willaert*, S.A. 2, 131-S.P. 19, 254v^o; 1536-1661, de *willaerts*, S.A. 1896, 45-S.P. 18, 8v^o-9v^o; 1712, inde *wilaerden*, S.P. 38, 100v^o; — percelen te Oostbrecht bij de grens met Loenhout.

B) ca. 1400, die *wildert*, Anh. 32, 6; 1450, o, 5 vts.... eg.de *wildaert*, Anh. 1, 10; — perceel te Overbroek.

C) ca. 1400, met der *wildert*, Anh. 32, 5; — percelen te Bekhoven bij Verloren Kost.

D) 1440, dat eigendom van *wildert*, Anh. 3B, 5v^o; — perceel bij het Weerlaar.

Mnl. *wildert* „woeste, onbebouwde grond”. Zie Schönfeld, *Veldn.*, 53; *Noorderwijk*, nr. 1263, s. Willaert. Voorts te Brecht : ca. 1449, een *heyde wildert* omtr. j b.goets, Anh. 6, 37v^o.

2710. WILGENAKKER : A) (D3) 1450-ca. 1520, den *wilgenacker*, Anh. 2, 11v^o-Anh. 7A, 8v^o; 1654, den *willichacker*, S.P. 28, 14v^o-S.P. 29, 143v^o; 1661, den *wielghacker*, S.A. 47, 148v^o; 1672, den *willighen acker*, S.P. 32, 37; — bouwland op Bekhovenakker ten oosten van de Hoeksakkerstraat en ten noorden van de Kerkpad.

B) 1440, den *groten wilghenacker*, Anh. 3B, 3; ca. 1520, den *groeten wilgen acker* ...den ouerbroecxen wech n., Anh. 7A, 25v^o; — deel van A).

C) 1440, *tcleyne wilghen ackerken*, Anh. 3B, 3; ca. 1520, dat *cleyne wilgen ackerken*... den ouerbroecxen wech n.,

Anh. 7A, 25v^o; — bouwland bij de Faconshoeve te Bekhoven; weerdeel van B).

Wilg, de bekende boom. Zie : Carnoy, *MVN* 1956, 1 vv.; Schönfeld, *Veldn.*, 60.

X. WILLAARD : zie wildert.

2711. WILLEM GIJSSELSHOEVE : 1656-1727, een hoeue... gelinde waterstraet onder sinte anthonis cappelle in juexschot gen. *willem gijssels hoeue*, S.P. 25, 292v^o-S.P. 40, 96; — te Sint-Antonius.

2712. WILLEMSAKKER : 1773, eenen acker...gen. *willemsacker*, S.P. 43, 658; — bouwland te Overbroek.

2713. WILSAKKER : 1533-1570, katline vander kerscote erve geh.den *wilsacker*, S.P. 10, 327-S.P. 15, 380-382; — bouwland in de Oostbrechtse akker.

Wils uit Wil, verkorte vorm van Willem. Vgl. Lindemans, *Vl. Psn.*, 170. Zie ook Bettewilssteken.

2714. WILSBLOK : (D2) 1538, opt *wilsbloc*, S.A. 1897, 25v^o; 1556, den weuelde geh.de *wilsbloken*, S.P. 1910, 31; 1609, op zekere panden. geh.de *wils blocken* ende ghelmans beempt gel.neffens de haesdoncken, S.A. 89B, 28; — percelen te Bekhoven.

X. WILSSTEDEKEN : Zie Bettewilssteken.

2715. WINDLAND : 1473, supra peciam terre dictam *wintlant*... apud capellam sancti willibrordi, An., 21v^o; — te Overbroek.

Ws. winnend land „akkerland”. Vgl. *Noorderwijk*, nr. 1266.

2716. WINDMOLEN : 1402-1762, *wintmolen*, Anh. 32, 12v^o-L.L.IV, 34v^o; 1402, *wijntmoelen*, Anh. 32, 12v^o; 1639,

wintmoelen, S.P. 26, 20; 1956, V.; — zie : Akkermolen, Akkerwindmolen, Hunselmolen en Nieuwe Molen en Molen.

2717. WINKELHAAK : 1566, den *winckelhaeck*, S.P. 15, 99-101; — perceel bij Peter Kijenheide.

Naar de vorm van het perceel. Vgl. o.a. De Vrieze, *MVN* 1949-25 vv.

2718. WINTERNESTEN : A) (C3) 1359-1786, op i b.beems heet *wint(er)nest*, Comm. Br., 35-S.P. 45, 241; 1402, *wijn-ternest*, Anh. 32, 1v^o; 1622-1888, *winternesten*, S.P. 21, 128-NBKP, nr. 26; 1791, de *waternesten*, S.P. 45, 646; — weiland te Overbroek bij de Meerrijt.

B) 1692, den *achtersten winternest* gel.neffens de pletsheijuelden, S.P. 36, 55; 1724, den *achtersten wint nest* gel.neffens de pletshoeijvelden, S.A. 103; — deel van A), weerdeel van D).

C) 1617, een weyuelt...geh.de *cley n winternesten*... s.de schoorstrate, S.P. 22, 10; — perceel in A).

D) 1692-1724, den *vorsten winternest*, S.P. 36, 55-S.A. 103, 172v^o; — weerdeel van B).

Het mv., achterste, voorste en klein, wijzen op verdeling, verkaveling (?) van wat oorspronkelijk één gebied was, de *winternest*. *Water-*, verbastering, mogelijk mede onder invloed van de moerassige, natte streek aldaar. *Bet.* : legerstede waar een dier (vogel) in de winter verbleef of waar dieren (schapen b.v.) in de winter beschutting vonden. Historisch te Brecht daaromtrent geen enkele aanduiding. Zie over nest, s.v. Dat *winter* psn. zou zijn (Mansion, *Bestandd.*, 179; Carnoy, *Orig.*, s. Wintershoven en Winterslag) blijkt te Brecht evenmin. — Vgl. voorts : Ekwall, s. *Wintersett* „Winter shieling”; Smith, *Elements*, s. winter, 1; Bach II, § 389, s. *Winterkasten*; ib., § 279, s. Winterbrug; Christmann, *Siedl. Pfalz I*, 635, s. Winterborn; Dittmaier, *S.S.B.L.*, 44, s. *Winterborn* en 87, s. *Winterhagen*; *Dworp*, nr. 576 (*Winterperre*).

2719. WIP : uip A) 1779, het beggijnen block...w.de wippe, S.P. 44, 205; — te St.-Antonius.

B) (E2) 1956, V.; — benoorden de Luikstraat bij de weg naar Loenhout.

Schietboom voor het schuttersgilde. Vgl. Corn.-Vervl., 1452; Noorderwijk, nr. 1269; Lindemans, MVN Bijlage XXVII (1948), (6); J. Ernalsteen, Oudh. K. 1923, 49-62; ib., 1924, 1-20; ib., 1926, 73-86; ib., 1927, 36-45.

2720. WISKENSVENNE : 1619-1626, seker erue geh. wiskens venne, A.J. 91-307v^o-Anh. 11B, 108; — te Eindhoven.

Wiskens, dim. mv. van mnl. wisse „twijg” of psn.? Te Brecht, o.a. : 1402, lijsbet wits dochter, Anh. 32, 4. Vgl. Herne, nr. 1061. Of verkeerde lezing?

X. WIT HERNES : zie Hernas.

2721. WITHOF : turtof (B4) z.j., Kl.S.M. art. 1832; z.j., Withofken, Mil.; 1956, V.; — huis bij de Weg Overbroek-Brasschaat.

Naar de kleur van het huis.

2722. WITHOFSTEENWEG : A) (A5-B5-B4-C4) z.j., Kl. S.M. art. 1832; 1947, N.; — weg (thans beton) van Overbroek naar Brasschaat-Polygoon.

B) (B6-7) 1956, N.; z.j. (197-), V.V.V.C8; — weg van St.-Job naar Brasschaat-Polygoon.

2723. WITHUISKEN : 1805, habitantium in vulgo het wit huysken, Bap.; 1885-1887, boven 't Withuisken, NBKP, nr. 1-ib., nr. 13; — hofstede achter de Kloosterstraat tegen de Lage Weg naar Hoogstraten.

2724. WITLAND : (G4) 1495-1736, o, 5 vts.lants geh. dwitlant gel.tot houthouen in facons cloosters lant, x.,

23v^o-F. 19, 24; 1653-1759, het *wit landt*... commende tegens derue gen.den faecques opstal, S.P. 27, 169-S.P. 43, 5; 1741, o, 5 vts.lants geh.het *witlant* gel.te Houthouen achter St.-Lenaarts kerke o.facons erue ende Ste Lenaerts cappelle erue s.ende w.ende noort t'clooster van de facons erue, FBK, 7853, 132v^o; 1776-1786, het *wit land*, S.P. 44, 21-S.P. 45, 160; — bouwland bij de Moenshage.

Wit. mogelijk wegens het nabijelegen Witven. Vgl. Wit Hernes.

2725. WIT PAARD : turtpe-r:oit 1778, het *wit peerdeken*, S.A. 59, 114v^o; 1815, habitantium sub signo *equi albi*, Bapt.; 1820, sub signo *equili albi*, Bapt.; 1956, V.; — hetzelfde als Peerdeken.

Herberg- en huisnaam.

2726. WITTE AKKER : 1624-1630, een stuck lants... geh.den *witten acker*, S.P. 21, 182v^o-S.P. 23, 19v^o; — op Veerleakker.

2727. WITTE DRIES : 1544-1559 (1618), een stuck lants ...omtr. 1 b.geh.den *witten driesch*, S.A. 1902, 2v^o-Anh. 3A, 45, 50; — op Veerleakker.

2728. WITVEN : (G4) 1359, Aleid van den witten venne ...op huus ende hof te *witten venne* daer si woende, Comm. Br., 35; 1451-1662, d *witvenne*... aende meere, Anh. 1, 21v^o-S.P. 30, 56; 1455, op een stuc goets geh.d — ...gel. te houthouen jegen de meere ouer ende es gemeyn gel.ouder beyde heren, Anh. 2, 35v^o; id., — ...jegen der gebuer meere opt oestside, Anh. 1, 31v^o; — te Houthoven.

Vgl. voorts : 1626, Heijlwich vanden *Witten venne*, Anh. 11, 38. — Schönfeld, *Veldn.*, 51, vermeldt fri. It *Wytfean*. Mogelijk „naar de kleur van het wollegras” (Naarding, *MVB* 1955, 99, s. Witteveen).

2729. WOLFSAARD : 1655-1776, een stuck eruen gen.den *wolffsaert*, S.P. 29, 69v^o-S.P. 44, 54; 1664 (1696), den *wolfsaert* grt. 1 b., S.A. 114; 1726, den *wolffaert*, S.A. 48, 182; — te Sint-Antonius.

Ws. psn., niet : 1569, van wylen adolff *wolffaert*, S.A. 61, 175v^o; 1573, als erfgen. van adolf *wolfaert*, S.A. 62, 250v^o; maar wel, daar deze familie te Brecht en vooral te St.-Antonius talrijke bezittingen had, de fn. *de Wolf* : ca. 1520, 1, 5 b. beems gel. Jn Jucxscot... *stoffel Jan de wolfs* beemt noortwaert, Anh. 7 A, 20v^o; ib., modo *Jan de wolf stoffels* zoen; ib., *Stoffel de wolf* hout een stuck beems ende noch een stuck de welke verscheyden staen in tue perseelen tsamen groet ontrent iij b.ghel. Jn Jucxscot; 1539, S.A. 1898, 21r^o-v^o. 1662, S.A. 114. Zie voortst : J. Helsen, *Het woord „wolf”* in pln., in : *MVN* 1958, 107-122.

2730. WOLFSAKKER : 1690, een partije int landeken een partije weijde gen.den *wolfsacker* ...gel.inde waterstraete, S.P. 36, 18v^o-19; — te Sint-Antonius.

Psn. *de Wolf*. Zie vorig lemma.

2731. WOLFSBEEMD : 1649, sekeren aert oft beempt gen.den *wolffsbeempt*, S.P. 28, 7, 8-S.P. 29, 135; — te Sint-Antonius.

2732. WOLFSBLOK : 1676-1709, eenen block saijlants ...gen.den *wolffsblock* grt 10 lps., S.P. 32, 240-S.P. 38, 49; — te Eindhoven.

2733. WOLFSDRIES : A) 1667-1668, de achterste weijde op pulmans gen.het *wolffsdriesken*, S.P. 30, 365-S.P. 31, 41v^o; — bij de Pulmansstraat.

B) 1712-1763, *wolffsdriesch*, S.P. 38, 96v^o-97-S.P. 43, 128-129; — te Eindhoven.

Vgl. Voorste Stede.

C) 1715, twee weyden...gen.de *wolffdriessen*...o.de oostbrechtse straet, S.A. 48, 169v^o; — niet nader.

2734. WOLFSPUT : (A4) 1581, metter heyen aende *wolffsputen*, Bet. 182a, 250; 1720, eene vreheyde gen.den *wolffsput* grt 6 b.o.het facons...w.de moerbaen, S.A. 103, 65v^o; 1720, den *wolffensen put*, S.P. 38, 288; 1766, den *wolffputte*, S.P. 43, 260; — ven en heide te Overbroek bij de grens met Brasschaat en Wuustwezel.

Vgl. : *GWKP*, 24-25. *Wolfs-*, psn. of ndl. *wolf* „draaikuil in het water”; misschien ook *wolf*, het dier. Zie : *Nooderwijk*, nr. 1276; Helsen, *MVN* 1958, 107-122; Lindemans, *KVAVM* 1953, 382-384. Zie echter ook psn. : 1472, Jan *wulputte* douwe van Antwerpen die affluich worden es... Jan van *Wulputte* zijn wittige sone, Anh. 2, 66; 1479, Jan vanden *wulputten*, Anh. 2, 94v^o.

2735. WOLFSVEN : A) 1603, dat *wolffsvenne*, A.J. 64, 291-293; 1619, *dwolffsvenne*, A.J. 91, 307v^o; — ven bij Tremel te Overbroek.

Ws. hetzelfde als Wolfsput.

B) 1618, *dwolffsvenne*...bouen eyndhouen, Bet. 3220, 52v^o; — niet nader.

2736. WOONSHEIVELD : (G4) 1654-1736, het nieuw lant in het *woonsheijuel*, F. 18, 20 (U.)-F. 19, 24 (U.); — perceel te Houthoven bij de Faconshoeve aldaar.

Woons-, ws. psn. Vgl. *Woensrecht* bij Schönfeld, *Watern.*, a.v. en Moerman, *Ndl. Pln.*, a.v. Verwantschap met Fri *Woldinge* > *Woldens* > *Wons* (Bach II, § 199.5) niet ws. Zie ook Vincent, *N.d.F.*, 65, s. Gumi. Misschien echter samentrekking uit * *Wout-en-s* (vgl. *Woutshoeve*, eveneens te Houthoven gel.). Over *Wout*, verkorte vorm van *Wouter*, dim. *Woutin*, en afleidingen, uitvoerig bij Lindemans, *Vl. Psn.*, 66-71; ook Lindemans, *Anthrop.* Iv, 16; Hæserijn, *MVN* 1957, 75; Schönfeld, *Hist. Gramm.*, 71.

2737. WOUTER DE WEGHE : A) 1669-1675, sekeren acker...gen.het *wouter de weghe*, S.P. 31, 125-S.A. 126, 1.st.; — bouwland in de Luikstraat.

B) 1670, eenen schaerbossche gel.alh.aen broeckhouen heijken gen. *wouter de weghe bosken*, S.P. 31, 153v^o; 1681, een schaerbos gel.alh.aen broeckhouen heijken gen. *wouter de wege*, S.P. 34, 41; — niet nader.

X. WOUTER DE WEGHEBOSKEN : zie Wouter de Weghe B).

2738. WOUTER LAUSGOED : 1461, iji b.goets...onder lant ende heyde geh. *wouter laus goet* ...n.dat heyken, Anh. 2, 51v^o; — bouwland en heide te Kloot.

2739. WOUTER THOMAS : 1673, sekere erffue...aende biest gen.het *wouter thomas*, S.P. 32, 63;— niet nader.

Zie ook Wuit Thomas.

2740. WOUTSBOSKEN : 1581, metten *woits bosken*, Bet. 182a, 151-252; — bij de Woutshoeve. *Wouts-*, zie a.v. Woonsheiveld.

2741. WOUTSHOEVE : 1402, iij muddeken tsaeye lands geh. *wouds hoeue* gel. bij sente leenards, Anh. 32, 8v^o; 1440, een stuc lands ende bussche geh.de *woeits hoeue*, Anh. 3B, 19v^o; ca. 1470-1482, de *woeyts hoeue*, Anh. 3, 51-Anh. 8, 50; 1478, de *woyts hoeue* met eenen bosscelken, Anh. 2, 85v^o; ca. 1520, de *woets hoeue*, Anh. 7A, 17v^o; 1581, het lant gen. *woitshueffken*, Bet. 182a, 251-252; — land en schaarbos te Houthoven.

2742. WOUWER : A) 1618 (1635), aent laer aent stappe van(den) *wouere*, Bet. 3220; — niet nader.

B) ca. 1470-1492, een bloc dair den *groten wouwer* in leegt gel.neffens die heyninge ende tcaluerbloc, Anh. 9, 34-Anh. 7B, 2; — vijver te Broekhoven.

Wouwer „vijver” (Schönfeld, *Watern.*, 238; ib., *Hist. Gramm.*, § 61). Voorts als appellatief te Brecht : 1440, te clote aent ackerstrate daer den *wouwer* Jn leegt, Anh. 3B, 11v^o; ib., achter *dwouwerken*, 12; ca. 1470, aent bloc vanden *wouwer*, Anh. 9, 34. Voorts als psn. te Brecht : 1570, willems vanden *wouwere*, Feoh, 37v^o.

2743. WOUWERAARDEKEN : A) (E5) 1626, *wouweraerdeken*, Anh. 11B, 122; — percelen op de Locht hetzelfde als Zeelsgoed.

B) 1751, een stuck erfve gen.het *wouweraerdeken*, S.P. 41, 46; 1752, een stuck erve gen.het *wouwelaerdeken*, S.P. 41, 186; — niet nader.

C) 1671, een stuck erffuen gen.het *achterste wouweraerdeken* gel.alh. op de Locht, S.P. 31, 22; — deel van A).

D) 1648, een weyde commende s.w.aende gemeyne straete met het ackerken daer teynden n.o.aengel. respectieue gen.het *groot ende cley n wouweraerdeken*, S.P. 26, 607v^o-S.P. 27, 84; — weiland en bouwland bij de Broedgans op de Locht. Delen van A).

E) *cley n wouweraerdeken*; — zie D).

F) 1671, het *vorste wouweraerdeken*, S.P. 31, 220; — weerdeel van C), bij de Kroon.

2744. WOUWERBLOK : 1599-1681, de hage vanden vekenpat beginnende tegen den ackerwech voirts tot den *wouwerblock*, S.P. 19, 250-S.P. 34, 42v^o; — perceel te Overbroek bij Hooimeerheugel.

2745. WOUWERDRIES : 1599-1618, den *wouwerdries*, S.P. 19, 249v^o-S.P. 22, 31; — te Bekhoven bij de Molenweg.

2746. WOUWERMANSHOEVE : 1599, Omtr. 0,5 vts.lants gel. In eyndouen acker achter sterthouen...peeter de nodder ende *wouwerman* w., Anh. 5, 31v^o; 1621, *wouwermans*, S.A. 131, l.st.; 1643, aende erue *het wouwermans*, S.P. 26, 35-S.P. 27, 45; 1682, vande hoeue gen. —, S.A. 57, 251v^o; 1676-1698, een huijs ende hoff...gen. *wouwermans hoeue*, S.P. 32, 250-S.P. 36, 218; 1676 (1715)-1703, *wauwermans hoeue*, S.A. 127, l. st.-S.P. 37, 88v^o-90; — hofstede op Eindhovenakker bij de Petershof.

Psn. *Wouwerman* = Van den Wouwer; minder ws. *wouwerman* met personificeringssuffix *-man* (Lindemans, *Com. Top.* II, 156-157) en bet. „het perceel bij de wouwer of perceel waarin de wouwer ligt”.

2747. WUITENSAKKER : 1679, een stuck saetlants...in wemersacker gen. *wuijtensacker* ...w.opde zoe, S.P. 32, 346; — niet nader.

Wuit, *Wuitens*, afleidingen van Wouter. Zie Woonsheiveld. Zie ook Wuit Thomas.

2748. WUIT THOMAS : 1646-1650, een stuck eruen gen. het *wuijtthomas*, S.P. 25, 228v^o-S.P. 27, 103; 1712, *wuijt thomas*, S.P. 38, 105; — perceel op Wemersakker.

Ws. hetzelfde als Wuitensakker en Wouter Thomas.

2749. WUUSTWEZELSTEENWEG : *wezelsæstie* *æx*, -*bu.n* (E3-D2) 1843, *Wustwezelsche baen*, T. 4; z.j., *Wuestwezelsche Steenweg*, Kl.S.C. art. 1035; 1947, N.; 1956, V.; z.j. (197-), V.V.V.D4; — weg van Brecht naar Wuustwezel. Zie ook Brecht-Wuustwezel, Bekhovense Straat, Kloosterstraat B).

X. WYTERS LAAN : zie Felix Wyterslaan.

2750. ZAADHOF : 1557, een stue lants geh. *saethoff*, S.P. 14, 49-54; — niet nader.

Ws. „zaaihof”, syn. van mnl. *saetacker* „zaaiakker, bouwland”.

2751. ZAKSHOF : 1359, Pauwels vander lucht... van *zax houen*, Comm. Br., 37; 1618, *sacx hoff*, Bet. 3220, 33; — perceel op de Locht.

Zie ook : 1421, *Zax goet*... teindhouden (J. Michielsen, *Ons Volksleven* I, (1889), 63-64). Voorts de psn. te Brecht, o.a. : 1359, heinric *zac*, Comm. Br., 33v^o; ib., va(n) hein *sacs* goede, 33; ib., liin *zasse*, 35. Zie aantekening s. Sashof.

2752. ZAND : A) (E4) ca. 1400-1626, opt *zand*, Anh. 32, 14-Anh. 11, 9v^o, 24; 1440-1696, opt *sant* Anh. 3B, 30-S.P. 36, 155v^o; 1543 (1598), opt *Sandt*, Anh. 4, 41v^o; — perceel op Eindhovenakker bij de Konijnshaag en de Gerstakker, ook wel eens gezegd 'te Steeghoven', wat i.e. op't zelfde neerkomt.

B) 1651-1695, aent *sandt*, S.A. 56, 42-S.A. 122; — bij sint-Job. Zie ook Bergen.

C) (D2) 1956, V.; — perceel bij de Klein A.

D) 1626, een stuck landts grt 1 b.gen.het *hooge zant* comende w.ouer den kereckpadt wech tegen ouer het ander stuck, Anh. 11, 72v^o; 1658, het *hoochsant*, S.A. 47, 70v^o; — perceel te Eindhoven. Ws. hetzelfde als A).

E) ca. 1470-1492, ij lps. lants dat *hoge sandeken* gel. tuss. adriaens van der noot canynshage, Anh. 9, 10-Anh. 7B, 2v^o; ca. 1520, dat *hoghe sandeken*, Anh. 7A, 3v^o; — perceel te Eindhoven. Ws. hetzelfde als D).

F) 1402-1726, Wouter van stegouen een boender lands geh.den gherstacker ende *tsandeken*, Anh. 32, 2v^o-S.A. 135, nr. 3; 1402, *tsaendeken*, Anh. 32, 3v^o; 1402, *sendeken*, ib., 9v^o; 1440-1482, *tzandeken*, Anh. 3B, 21-Anh. 8, 32v^o; — bouwland te Steeghoven bij de straat van het Hof van der Noot; hetzelfde als A). Vgl. Kwaad Zandeken.

„Streek waar het zandig is” (*Noorderwijk*, nr. 1295) : Vgl. Schönfeld, *Veldn.*, 51; Moerman, *Ndl. Pln.*, 195.

2735. ZANDAKKER : 1547, 3, 5 moken saetlants aenden ackermolen gel.geh.den *santacker*, Bet. 3227a, 48-Feoh, 175; 1606, L.R., 14v^o-15; — niet nader.

2754. ZANDBERGEN : 1673(?) - 1686, *santbergen*, W.A.E., 6-A.J. 80, 207; — bij de grens met Schilde in de buurt van 'rinckvenne'.

2755. ZANDBLOK : A) 1610, sekere erffpanden geh. *santsblock* ...rontsomme inde gebuervroerte, S.P. 20, 61v^o; — perceel te Varenbraken.

B) (E4) 1621-1762, het *santblock*, S.P. 21, 125-L.L.IV, 31; 1677, eenen blok landts gen. het — gel.elh. opden molenacker ...o.den meulenwegh comende van beekhouden s. den kerecpat loopende naer sterthouen, S.P. 32, 298; — bouwland op de Molenakker bij Bekhoven.

2756. ZANDBRAAK : (E3) 1402-1477, *zantbrake*, Anh. 32, 11-Anh. 2, 81v^o; 1402, *tsantbrake*, Anh. 32, 12v^o; 1618-1713, de *santbraecke*, S.P. 22, 33-S.P. 38, 140v^o; — bouwland op Bekhovenakker bij de Molenakker.

X. ZANDEKEN : zie Zand F).

2757. ZANDLO : 1626, des cloosters van Tongerlo *santloo*, Anh. 11B, 128; — perceel te Overbroek.

2758. ZANDSCHEL : (C4) 1440, tusschen neele van *santschelle* goet a.d.s.ende de schoorstrate ter andren, Anh. 3B, 28; 1626-1699, *santschel*, Anh. 11B, 128v^o-S.P. 37, 2-3; 1632, de *schantschel*, S.A. 50, D., 26; 1642-1723, de *santschelle*, S.P. 27, 49-S.A. 103, 151; — bouw- en weiland te Overbroek bezuiden de Schoorstraat en de Overbroekse Straat. Zie voorts als appellatief te Brecht : 1772, de *sant-*

plaet aen synen bempt... in de beek uijt te roeijen...de *santschelle* uyt te schieten ...de sant placken uyt te schieten ...de sant plaeten in de beeck ...uyt te schieten, Bet. 48, l.kat. Als psn. voorts te Brecht, o.a. : 1449, Kateline Cornelys laets d(ochte)r diemen heet van *zantscelde*, Anh. 2, 10; 1454, kateline cornelys dochter van *zantscelde*, ib., 35; 1626, Cornelis Cornelis *Santschel*, Anh. 11B, 128v°.

Zandschel „zandplaat, zandige vlakte”.

2759. ZANDVEN : A) *ts5.tfen* 1686, comende vande seijsde van Ste Antonis Cappelle lanex het *Santvenne* door den lierschen wegh, S.A. 57, 268v°; 1686-1795, — of rinckvenne, A.J. 80, 207-S.P. 46, 502bis; 1778, het *Sant Veen*, Ferr.; 1956, V.; — grensven, thans bouwland, tussen Westmalle en Brecht bij het begin van appendixvormige zuidelijk deel van de gemeente Brecht. Zie ook Rinkven.

B) z.j., Het *Zandven*, Verz. Br.-St.,Len.; — bouwland en weiland in het noordoosten van St.-Lenaarts bij Loenhout.

2760. ZANDVENHEIDE : (E7) z.j., *Sansvenheijde*, Kad. S.K. 3; id., *Sausvenheyde*, Kl.S.K. art. 519; id., *Sasvenheide*, Kl.S.K. art. 3090; id., *zandvenheide*, Kl.S.K. art. 3245; 1956, V.; — thans bouw- en weiland bij het Zandven A).

2761. ZAVELBLOK : 1542-1710, het *sauelblock* gel.byden ackermoelen, S.A. 1899, 32v°-S.A. 48, 103; — bouwland op Bekhovenakker bij de Akkerwindmolen.

2762. ZAVERS : 1616, noch twee driesschen oft weijvelden gelinde leemstrate geh. *sauers*, S.P. 20, 184v°; — niet nader.

Misschien psn. Vgl. Vincent, *N.d.f.*, 52, Salvator?

2763. ZEELAKKER : 1646, den acker den *selacker* gen., S.P. 26, 69; — niet nader.

Vgl. echter Zeelsblok.

2764. ZEELSBLOK : (E5) 1626, van *zelsblock* ...gel.ter locht tusschen de zelstrate ende 2 b.heijden ter heyden vuytgaende, Anh. 11B, 111v^o; 1648, het *selsblock*, S.P. 26, 64v^o; 1648-1684, *seelsblock*, S.P. 26, 64v^o-S.P. 34, 167v^o; 1671, van eenen begraueu block winnenden lands grt met sijne haeghen ende canten 0,5 b. gel.alh. opde locht gen. *ceelsblock* ...o.de kerstraete ...n.de Ceelstraete, S.A. 57, 153r^o-v^o; — bouwland op de Locht alias Eindhoven.

Zeels, gen. psn. Marcellis. Vgl. Marcellishof. Zie voorts te Brecht, o.a. : 1543 (1598), Geertruydt Schooffs Jan thomas wijff- 1581 Modo *Seel jan tomas* — 1605, modo Jan Merten niclaessen onder zyne Jaeren zyn geset man Merten niclaessen zyn vader dær moeder aff Js geertruydt *seel* Jan Thomas dochter... ende dit by ouergeuen vanden vs. *Marcellis Jan Thomas*, Anh. 4, 8v^o.

2765. ZEELSGOED : 1528, op zekeren pande gel.binnen eyndouen geh. *seels goet* ...na vutwysene eens kennis brieue van brechte van date Miiije ende xxxj vij dage in oogstmaent daer claus de coster mede bekent maecte dat hy op alle *ceels goede* gel. binnen eyndouen sculdich was te hebbene ende te heffene een halster rogx erfl., S.A. 1893, 20v^o; 1528-1533, *ceelsgoet*, S.P. 10, 251-S.A. 1894, l. bl.; 1626, van ontr. 4 b.goets geh. — ...o.de kerkstrate ...n.de ceelstrate, Anh. 11B, 109; 1559, een stuck goets geh. *cheels goet* gel. opde locht toebeh.aen Jouffr. willemeijnen van eemeren wettich wijf van ghijsbrecht van aemstel, S.P. 13, 188-S.A. 1913, 24; 1626, van *zeels goeden* nu gen.de wouwer-aerdeken, Anh. 11B, 122; — percelen te Eindhoven of op de Locht (i.c. hetzelfde). Vgl. Zeelsblok.

2766. ZEELSTRAAT : 1440-ca. 1520, de *zeels strate*, Anh. 3B, 19-Anh. 7A, 4; 1626-1684, de *ceelstrate* (straete, strae-tien), Anh. 11B, 109-S.P. 34, 167v^o; 1626, *zelstrate*, Anh. 11B, 110v^o-111v^o; ib., *zelsstrate*, Anh. 11B, 121v^o; 1663, het *Seelsstraetken*, A.J. 93, 199; 1648, *Seelstraetken*, S.P. 26, 64v^o-S.P. 27, 84; — straatje op de Locht (Eindhoven) bij Zeelsblok en Zeelsgoed. Verkeerde lezing in : 1689, aende *geelstraet*, S.P. 35, 53.

2767. ZEEPT : A) 1560-1626, *zeept*, S.P. 13, 301-303-Anh. 11, 4v^o, 5; 1579, xv lps.lants gen.de *seept*, Bet. 182a, 245; — bouwland op Eindhovenakker bij het Rootken.

B) 1528-1550, stuck lant geh.de *grootte zeept*, S.P. 10, 239-S.A. 1907, 12v^o-13; — deel van A).

C) 1550, *cleyzn zeept*, S.A. 1907, 12v^o-13; — deel van A).

Afleiding met -t- suffix. *Zijp, zeepp* „greppel, smal slootje”, waar-bij „overdracht van de naam van een water op het aanliggende land zeer gewoon is”. Zie o.a. : Schönfeld, *Veldn.*, 141; id., *Watern.*, 125, 245-247; Moerman, *Ndl. Pln.*, 229; *Mnl. Wb.*, VII, 1112; XI, 596; Helsen, *Antw. Pln.*, 15; *Herne*, nr. 1098, aldaar meer bibliografie.

2768. ZEEUWSBLOK : 1751, een stuck saeylant gen.het *seeusblock*, S.P. 41, 46; — niet nader; misschien verschrij-ving voor Zeelsblok.

2769. ZEGEPRAALLAAN : 1947, N.; — moderne straat te Sint-Antonius. Zie Victorielaan.

2770. ZEGER BOELSWEIDE : 1643, tot aende weijde vande stede *seger boels*, S.P. 27, 44v^o; 1643-1658, achter *seger boels weijde*, S.P. 26, 35-S-A. 47, 70v^o; 1653-1665, eene weijde ...gen. *seger boel*, S.P. 28, 61v^o-S.P. 30, 281; 1655, *seger boels stede*, S.P. 29, 31v^o-32; 1672, eene weijde

gen. *zegher boel*, S.P. 31, 292v^o; 1677-1683, eene weijde gel.alh. ...gen.den *boel*, S.P. 32, 263v^o-S.P. 34, 175v^o; — te Eindhoven.

Zeger, Lindemans, *Vl. Psn.*, 63-65; Carnoy, *Orig. Fam.*, §§7, 26, 41; Vincent, *N.d.f.*, 73. *Boel*, hypocoristicum van *Bald-win* (zie : Carnoy, *Orig. N.d.F.*, § 23 en 46).

2771. ZEGERSBLOK : 1634-1697, sekere stuck eruen gen. *segers block* gel.inde leemstraete, S.P. 25, 24v^o-S.P. 36, 186; 1728, noch eenen acker gel.ouer het laer tegen de leemstraet ...gen. het —, S.P. 40, 168; — niet nader.

1772. ZEGERSHOF : 1359, *zeghers hof*, Comm. Br., 36; niet nader.

2773. ZEGERSVELD : 1634, een stuck lants ...beneffens *segers velt* inde leemstraet, S.P. 25, 37; — ws. hetzelfde als Zegersblok.

2774. ZEIKBOS : 1626, ix b.heyden gel. bouen spapen-rijt aenden *zeyckbosch*, Anh. 11B, 14v^o; — bos(?) in het noorden van Bekhoven.

Zeyck ws. variante van *zegge* „poelgras, rietgras, Lat. *carex*”, wat in het noorden van Bekhoven topografisch mogelijk is. Zie *Noorderwijk*, nr. 1308; Helsen, *Antw. Pln.*, 44; Moerman, *Ndl. Pln.* 205-206; Schönfeld, *Veldn.*, 55. *Bos* zal dan wel niet bomen maar het poelgras bedoelen dat in bosjes bij elkaar groeit. Enigzins verwant *Biesbos* in Nederland (Vgl. Schönfeld, *Watern.*, 29).

2775. ZEVENKUILEN : 1646, vande vreheijde gel.aende *zeukenkuijlen*, S.P. 26, 68-S.P. 27, 78v^o; — niet nader.

Blijkbaar grensbenaming. Vgl. Helsen, *MVN* 1955, 42-43. Zie over *zeven* ook Moerman, *Ndl. Pln.*, 207-208,

2776. ZEVENLOPENZAAD : 1624, een stuck saylants ...gen.de *seuen loopensaet* gel. in sinte lenaertsacker, S.P.

22, 104; 1624, de *zeuen loopensaet*, S.A. 50, C, 2v^o; — niet nader.

Zie ook Tienlopenzaad.

2777. ZEVENSTER : 1544-1762, aengaende den huysse de *seuensterre*, S.A. 1902, 13-L.L.IV, 16v^o; 1615-1679, de *zeuensterre*, A.J. 90, 168v^o-S.A. 125; 1762, de *sevensteir*, L.L.V, 17v^o; 1783-1787, de *seven sterren*, S.P. 44, 567-S.A. 60, 265; — huis en herberg tussen de Spiegel en de Moriaan. Hetzelfde als Ster. Zie ook aldaar.

Huis- en herbergnaam. Vgl. Helsen, *Toponymica* V, 32; Beigem, 33.

2778. ZIELENAKKER : 1538, op een stuk lants geh.den *zielacker* ende den *batensacker*... Jnde eekeren *brake*, S.A. 1897, 21; 1557-1675, den *sielacker*, S.P. 14, 49-54-S.P. 32, 147; 1722, den *sielen acker*, S.A. 103, 128; 1786-1843, den *zielenacker*, S.P. 45, 240-T. 44; — bouwland te Overbroek.

Zielen, *ziel*, waternaam (zie Helsen, *Antw. Pln.*, 15-16). Of eigendom behorend bij een fundatie van zielmissen in de kerk (*Asee*, nr. 1032). Zie ook Prims (*Hist.*, 590-591), alwaar *zille*, *sille* „landmaat, 100 roeden aanduidend, of het vierde van een bunder”. Ook Helsen (*Noorderwijk*, nr. 1313) kent een spelling *sille* in die bet., maar brengt het niet in verband met *ziel*.

2779. ZIELENAKKERWEG : 1843, T. 44; — weg van de Moerenweg naar de Zielenakker.

2780. ZIJDEWEG : A) 1843, T. 27; — weg van Bekhovenstraatje naar de Bekhovenakkerstraat.

B) 1843, T. 50; — weg van de Locht naar de Slingerweg.

2781. ZILGENSWEG : 1843, T. 51; — weg van de Kievitsweg naar de St., Jobsebaan.

Bet. onduidelijk.

2782. ZILLESTRAATJE : 1751, de heijde tijnde het *sille stractien*, S.P. 41, 47; — niet nader.

Straatje bij de sille? Zie Zielenakker.

2783. ZILVERENHOEK : *zilverenuk* (F3) 1956, V.; — bouwland ten noorden en ten oosten van Kerkhovenakker bij de Kerkpad aldaar.

Vaak voorkomende pln., o.a. te Kalmthout-Essen en Ekeren. Te Brecht ws. migratie.

2783. ZOEAKKER : A) 1359, *zoe acker*, Comm. Br., 36; 1452-1724, de *zoeacker*, Kartuiz. 15, 38v^o-S.A. 103, 167; — te Overbroek.

B) 1490, op een stuck lants geh.den *soeacker*, L.B., 11v^o; — te Houthoven.

C) 1546-1697, den *soeacker*, S.P. 11, 244-245-L.R., 83v^o; 1630, den *soiacker* ...s.den ouerbroecxschen wech, S.P. 23, 15; 1627, vanden *soeackerken*, S.P. 22, 183v^o; — op Bekhovenakker.

D) 1559 (1618), den *zoeacker*, Anh. 3A, 28; — op Veerleakker.

F) 1693-1741, omtr. 1 b.lants geh.den *zoeacker* ...metten eenen eijnde opde *zoe*, L.R., 88v^o-FKB, 7853, 131v^o; — te Houthoven. Mogelijk hetzelfde als B).

Zie Akker over't Zoe. Voorts te Brecht : ca. 1435-1482, de *soede*, Wern. 14-Anh. 8, 22; 1450-1709, de *soe*, Anh. 2, 15-S.P. 38, 43; 1461, ænde *zoede*, Anh. 2, 51; 1540-1724, *tzoe*, Tiel. 8, 136v^o-S.A. 103, 167; 1612, het *soeken*, S.P. 19, 180r^o-v^o; 1626, in *Zoo*, Anh. 11, 15v^o; 1663-1730, de *Soo*, A.J. 96, 258-S.A. 115; 1653 (1707), *soecken*, S.A. 124; — komt als waterloop, bouw- en weiland voor te Bekhoven, Eindhoven, Houthoven, Kloot, Overbroek, Sterthoven, Veerle.

Voorts : 1637-1668, *soecant*, S.P. 27, 11v^o-S.P. 31, 50v^o; 1751, *soeghkant*, S.P. 41, 24; 1653 (1707), het *soecken* oft *schouwloopken*, S.A. 124, l. st.; 1661, den *zoeloop*, S.A. 56, 296v^o.

2784. ZOEGWEG : (D4) 1843, T. 43; — weg van de Mikse Baan naar de Kapelstraat.

Zoeg, zoe.

2785. ZOERSELBAAN : *zurselbv.n* (J6) z.j., *Zoerselbaen*, Kl.S.I. art. 1648; z.j., *Zoerselsteenweg*, Kl.S.I. art. 1553; 1947, N.; 197-, V.V.V.B8; — weg van Handelslei naar Zoersel.

2786. ZOETEMELKS A) (F3, nr. 3332) 1656-1677, het *suet(e)melcx*, S.P. 29, 106v^o-A.J. 99, 137v^o; 1683, een stuck erffuen gel.alhier opden Leugenberch gen.het — grt onder landt ende groese met syne heggen ende kanten daertoe beh.tsaemen l b....w.den vs. Leugenberch ende n.de straete loopende naer broeckhoven, A.J. 80, 42v^o; 1707, eenen acker met twee stroij weijden ende visscherije mette plantagie daer aen gel.oock byde parochie kercke opden leugenberch gen. — ...n.de straete, S.A. 48, 53v^o; 1661, het *soetemelckx*, S.A. 47, 155-S.A. 56, 302v^o; 1674, het *soet melckx*, S.A. 119; 1674, het *soet melcx*, S.A. 113; 1700, *sutemelcx*, S.P. 37, 3v^o-4v^o; — niet nader.

B) 1700, een placxken erve gen.het *cleijn sutemelcx*, S.P. 37, 3v^o-4v^o; — deel van A).

Allicht benaming voor een vetweide. Vgl. Lindemans, *MVN Bijlage XXVII* (1948), (7).

2787. ZOGWEG : 1843, T. 11; — weg van het Grijspaard naar de Kloosterstraat. Hetzelfde als Kloosterakkerstraat.

Zog ws. variante van zoe.

2788. ZONDAGSE AKKER : 1628-1659 (1675), een par-
cheel lants gen.den *sondaechschen acker*, S.P. 22, 200v^o-
S.A. 126, l.st.; 1659-1677, den *sondaechsen acker*, S.P. 29,
318-S.P. 32, 302; — niet nader bekend.

Mogelijk naar de uitzonderlijke vruchtbaarheid van de akker.
Vgl. *Zondagsland* en *Zondagsbroek* bij Schönfeld, *Veldn.*, 47, alwaar
tevens verwijzing naar *Zondagstuk* bij de Flou XVIII, 553. Of was
de opbrengst ervan bestemd voor de zondagmis? Vgl. voorts J.A.
Huisman, *MVN* 1958, 15-23, i.c. 17-19.

2789. ZOOMWEG : 1843, T. 51; — weg van Kievitsweg
naar Achterweg.

2790. ZOOS : tso.s (F3-G3) 1956, V.; — bouwland, erg
drassig, langs de St.-Lenaartsbaan bij de Lage Weg.

Zoos variante van zoe.

2791. ZOOT : 1669, eenen acker ...gen.het *soot* ...o.het
gebuer heyken gen.den torffheueel ...w.de heyde ende
n.de loystraete, S.A. 57, 106v^o; — bouwland te Sterthoven.

Vgl. Zoeakker, Zoede, Zoe.

2792. ZUIDMOLENAKKER : (E3-4) z.j.-1890, *Zuid Molen
Akker*, Kl.S.N. art. 418-Harou, 231; — bouwland bezuiden
de weg van Brecht naar Antwerpen bij Sterthoven.

2793. ZUIDVEKEN : 1482, achter den heester vore dat
zuytveken, Anh. 8, 47v^o; ca. 1520, achter den eester voer
dat *zuytveeken*, Anh. 7A, 16v^o; — niet nader.. Zie ook
Veken.

2794. ZURKELBLOKSKENS : 1495, sinte katlinen stedeken
oest comende aen jan marten aert heyns *sulkerblocxkens*
suyt, x., 31v^o; 1625, twee weykens gen.de —, S.P. 22, 128;
1677, op de goederen gekomen van Matthijs Heufkens

gen.de *Sulkerblockskens* gel. tot Eyndouen ...o.de Joosstraete, KA, 225, 5; — niet nader.

Mnl. *surkel(e)* „wilde zuring”. Thans ter plaatse *salækær*.

2795. ZUUREUSEL : 1614, een stuck weijden geh.het *suur eeusel*, S.P. 20, 153; — niet nader.

Tegenovergestelde van 'Zoetemelks'; „weiland waarvan het gras een zure smaak heeft” (vgl. *Noorderwijk*, nr. 1323).

2796. ZWAAN : *zuan* A) (B2) 1461-1773, opte stede met huysse houe ende gronde toebeh. gielissen van pulle geh.den *swaen* ...tot brechts aende kerckmuere noortwaert, Anh. 2, 50-A.J. 86, 38; 1464-1566, den *zwaen*, Anh. 2, 58v^o-S.A. 1920, 25v^o; ca. 1520, den *suaen*, Anh. 7A, 2; 1569, Jnde *zwam*, S.A. 1921, 32v^o; 1620-1762, de *swaene*, S.A. 92, 127-L.L.IV, 14v^o; 1650, de *Swane*, A.J. 73, 160; — hofstede en herberg op de hoek van de Plaats en de Spekstraat. Thans verdwenen en omgebouwd tot handelshuis. Nu is er een nieuwe 'Zwaan' een 50tal meter bezuiden de oude, in de Lessiusstraat of Spekstraat (a^o 1958).

B) 1694, eene woonhuijse ...gen.de *swaen*, S.P. 36, 102v^o-103; — hetzelfde als Drie Zwaantjes A).

C) 1737, inde *swaen* opde Locht, A.J. 84, 142v^o; — huis op de Locht.

D) 1759, een erven gen.de *oude swaen*, S.P. 43, 21; — Huis en hoeve te St.-Antonius.

Bekende huis- en herbergnaam. Zie : Helsen, *Toponymica* V (1934), 33; *Ruisbroek*, 81; *Baardegem*, nr. 188; *Oudh. K.* IX (1913), 60.

2797. ZWAANSAKKER » 1681-1715, 1 lps ...achter het santblock gen. *swaensacker* ...s den kerckwegh w.het facons erue, S.P. 34, 9v^o-Bet., P. 155-S.P. 38, 176; — op Bek-

hovenakker. Ws. psn. de *swaen*. Zie : Vincent, N.d.f., 91. Zo ook Zwaans Heiveld en Zwanensbeemd.

2798. ZWAANSHEIVELD : 1707, het *swaensheyvelt*, S.A. 48, 64; 1712, *swanensheijvelt*, S.P. 38, 93^v; — perceel te Veerle bij de Heiblokhoeve.

2799. ZWAANTJE : 1777-1793, seker huys onlangs niuw opgebouwt gen. het *swaentien*... tegens de groote heirbaene, S.P. 44, 97-Bet. 48, 1.st.; — hetzelfde als Zwaan C).

2800. ZWAARDAKKER : ca. 1400, wouter vanden zwaertackere man van huys ende houe houdt omtr. i b.ghel. opten *zwaertacker*, Anh. 32, 7^v; ca. 1449, omtr. iij lps. lants geh.den *zwaerdacker*... aende westside comende aen *dsbies heyken*, Anh. 6, 17^v; 1457, den *swaerdackere*, Anh. 1, 35; 1462, opten *zwaerdackere*, Anh. 1, 53^v; 1543 (1598)-1680, den *swaerdacker*, Anh. 4, 27^v-S.P. 32, 370^v; 1626 t'eynden *swaerdackers*, Anh. 11B, 130^v; 1649, den *swaertacker*, S.P. 27, 93^v; — te Overbroek.

Mnl. *swaerde*, verwant met *zwaard*, *zwoerd* (zie Schönfeld, *Hist. Gramm.*, § 65; Vercoullie, *Et. Wb.*, 412, s. zwaard; F.-V.W., 839-840, s. zwaard; Kluge-Götze, *Et. Wb.*, s. Schwarte) o.a. „bodem met gras, grasland, graskant, met gras begroeid stuk”. Zie ook *Asse*, nr. 1050; *Opwijk*, nrs. 436 en 1548; *Ruisbroek*, nr. 182; *Drogenbos*, 193; *Haaltert*, nr. 933. Lag de *Zwaardakker* bij een *swaerde* of op een plaats die vroeger een *swaerde* was, of was hij omgeven met een *swaerde*? Hij moet wel van meer dan gewoon belang geweest zijn, daar hij het ontstaan gaf aan de gelijknamige persoonsnaam en naar de ons bekende bronnen tot de oudste cultuurgronden van Overbroek behoort. Als psn. te Brecht, o.a. : ca. 1400, willem vanden *zwaertackere*, Anh. 32, 7^v; 1402, Jan vanden *swaerdackere*, ib., 6^v; 1450, willem jans sone vanden *swaerdacker*, Anh. 1, 7^v; 1456, lysbetten vanden *swaerdackere* peters der muymen wiuwe, Anh. 1, 33; 1570, erfgen. jans *swaerdackers*, Feoh, 3^v; 1611, Cornelis *swaerdackers*, S.A. 66, 41; 1612, wylen Janneken *swaerdackers*, S.A. 66, 101^v.

2801. ZWANENSBEEMD : 1701, eenen beempt aen schootsdijck ...gen.inde wandelingh *swaenens bemt* ...o. theijken ...n.den dijck, S.P. 37, 42v^o-43v^o; — te Overbroek.

2802. ZWART HEIKEN : (C2) 1834, *Zwart Heijken*, Kad. S.B. 1; 1843, *Swert Heyken*, B. 21; 1850, *Zwert Heyken*, Vdm.; 1884, 't *Zwart heike* grt 1,6640 ha, NBKP, nr. 6; 1890, *Zwart heiken* Harou, 236; — ven te Overbroek bij de grens met Wuustwezel.

Mnl. *swette*, *zvette* „grensscheiding”. Zie *Herne*, nr. 1101; Helsen, *Antw. Pln.*, 19, 46.

2803. ZWARTE HEUVEL : 1533-1798, aenden *swerten heuuel*, S.P. 10, 7v^o-8-S.P. 36, 211; 1618, aenden *swerten houel*, Bet. 3220, 54; 1632, aenden *swertten heuuel*, A.J. 93, 171; — te Sterthoven, ook gezegd 'achter Overbroek'.

2804. ZWARTE HOF : 1359, vande(n) *zu(er)te(n)houe*, Comm. Br., 35v^o; 1495-1559, op een stuc goets ...gheh.den *swertten hof*, x., 6-Anh. 5, 56; 1575 den *swerten hoof*, Anh. 5, 83v^o; 1576-1626, op ten *swerten hoff*, Anh. 5, 95-Anh. 11, 25; — perceel te Kloot.

2805. ZWART LAND : A) 1440-1559 (1618), Jnt *swert lant*, Anh. 3B, 2v^o-Anh. 3A, 51; — op Veerleakker.

B) 1543, op zeker erfpande gel. toestbrecht toebehorende den nac(omelinghen) willen Jan kerscoets geh. *tswert lant*, S.A. 1900, 18; — perceel te Oostbrecht.

Zie bet. s. Zwaardakker en Zwart Heiken. Mogelijk echter „braakliggend land” (Schönfeld, *Veldn.*, 41; Van Loey, *Mnl. Leerboek*, 355-356). Of de kleur van de grond? Vgl. immers Witland.

2806. ZWART VARKEN : 1651-1663, in sekeren woonhuijse ...gel.inde plaetse alh.gen.het *swert vercken*, S.P. 28, 9-S.A. 47, 179v^o; — hetzelfde als Varken en Zwijntje.

2807. ZWART VEN : 1567, het *swert ven* opde heyde, S.P. 16, 5v^o; 1626, aent *swert venne*, Anh. 11B, 86; — ven bezuiden Eindhoven bij Valkenberg.

2808. ZWIJNPOEL : 1626, op een stuck lants ... Jnde Eyndouen ackeren oostwaert ende is geh.den *Zween poel* ende is den eersten hoff als men vuijt den ackere gaet ter Lochtwaert ouer de stappe, Anh. 11, 4; ib., aende *Zwijnpool*, 12v^o; — niet nader.

Zween, *zwijn* mogelijk uit mnl. *swin* (verbogen *swene*), water-naam (Schönfeld, *Watern.*, 215-216, ook vn. 373; Carnoy, *Origines*, s. Zwaanaarde, Zwenne, Zwijn- en Zwin) en verwant met *zwane* (zie s.v.) „poel”, wat resp. leidde tot volksetymol. verwarring met de diernamen *zwijn* en *zwaan*. *Zwijnpool* dan een tautologische formatie.

2809. ZWIJNSHORST : 1376 (1523)-1725, opten *swijns-horst*, S.A. 2, 18v^o-S.A. 88, 122-123; 1632-1666, den *swijnsthorst*, S.P. 23, 91r^o-v^o-S.P. 30, 327; — weiland te Bekhoven bij Schaapsdijk, Alaad en Laak.

Horst, zie s. Horstven. *Zwyn* (s) ws. diernaam. Het geheel zou dan kunnen bet. „plaats waar de zwijnen gehoed worden”. Nochtans *zwijn*, waternaam, niet uitgesloten, wegens drassig en waterrijk gebied aldaar.

2810. ZWIJNTJE : (A2) 1449-1459, van haerder stede geh. *tswynken* ...gel. aende plaetse tuss. Jan nys stede a.d.s. ende francs van kuyc brouhuys a.d.s., Anh. 2, 6v^o-ib., 46v^o; 1462-1476, dat *zwynken*, Anh. 2, 53-ib., 80v^o; ca. 1520, *tswynken*, Anh. 7A, 1; — hofstede op de Plaats benoorden de Leeuw alias Rode Leeuw. Hetzelfde als Varken of Zwart Varken.